

DIRVA

Nr. 38

Kovo-March 30, 1960

Cleveland, Ohio

VAKARAI SIŪLO NEPRIKLAUSOMĄ, BE VETO TEISĖS NUSIGINKLAVIMO ORGANIZACIJĄ

Vakarų valstybės Ženevoje įteikė Sovietijai provizorinę tarptautinės nusiginklavimo organizacijos schemą. Pagal Vakarų planą, naujoji organizacija būtų atsakinga už kontrolę kiekvieno nusiginklavimo žingsnio, nuo šautuvo padėjimo iki branduolinių ginklų sunaikinimo. Jos galia ir dydis augtų su kiekviena nauja nusiginklavimo sutartimi, kuri būtų pasiekta tarp Rytų ir Vakarų ir perduota organizacijai. Jai vadovautų vykdomasis komitetas iš maždaug 14 asme-

nų.

Didžiosios valstybės naujojoje organizacijoje turėtų nuolatines vietas — panašiai, kaip Jungt. Tautų Saugumo Taryboje, bet be veto teisės. Kitus narius parinktų speciali taryba, sudaryta iš nusiginklavimo sutarčių signatarų.

Organizacija būtų neįmiamais, "popieriniais" — ryšiais susieta su Jungtinėmis Tautomis. Kokia tų "neįmiamų ryšių" su Jungtinėmis Tautomis apimtis, Vakarų pasiūlyme dar nenurodyta. Iš vienos pusės norėta pa-

likti daugiau laisvės derybose su sovietais, iš antros — ir patys Vakarai dar nėra aiškiai sutarę.

Dalis Vakarų diplomatų tiki, kad tokia organizacija turėtų būti visai nepriklausoma, nes nusiginklavimas esąs tokia svarbi ir komplikuota problema, kad ją galėtų įgyvendinti tik nepriklausoma organizacija, tuo tarpu Jungtinės Tautos šlubuoja dėl nuolatinių veto naudojimū. Be to, ir psichologiniu požiūriu būtų efektingiau tokį žingsnį pradėti visiškai iš naujo.

Bet kiti Vakarų diplomatai ginčija, kad atskiros organizacijos kūrimas nenatūraliai įvestų konkurenciją Jungtinėms Tautoms, sukurdamas paralelizmą, dvigubą narystę ir t.t. Be to, per Jungt. Tautas Vakarai galėtų gauti tikslesnį žvilgsnį į sovietų pažiūras. Esą, Jungt. Tautose sovietai užsiangažavo nusiginklavimo pionieriais, ir tą jų užsiangažavimą reikėtų išnaudoti pačiose Jungtinėse Tautose.

NERAMUMAI IRAKE

Daugely Irako vietovių, kaip dabar patirta, praeitą savaitę įvyko susišaudymų tarp nacionalistų ir komunistų. Kruvini susirėmimai, kurie laikomi didžiausiais nuo praeito rudens, kada buvo bandyta nužudyti premjerą Kassimą, siekė net tokias tolimas vietas, kaip Mosulą, kuriame praeitais metais buvo prasidėjęs sukilimas, protestuojant prieš komunistų infiltraciją vyriausybėn.

Neramumai prasidėjo po to, kai Kassimas paskelbė bausmių sumažinimą penkiems asmenims, kurie po 1958 m. Kassimo perversmo buvo apkaltinti "krašto išdavimu". Stebėtojai sako, kad gatvių kautynės buvu-

sios inspiruotos nacionalistų, siekiančių atkeršyti komunistams už praeitais metais jų nužudytuosius nacionalistus. Valdžios pareigūnai iš karto nenorėjo arba nepajėgė riausių numalšinti.

Įvykdyta plataus masto areštų, daugiausia komunistų, bet incidentai dar nesą nuslopinti.

Premjeras Kassimas, siekdamas įsisteigti gyvenimui ir nukreipti dėmesį nuo incidentų, paskelbė planus "Palestinos respublikos armijai" steigti. Ji turėtų atgauti iš Izraelio kai kurias teritorijas. Armijos apmokymas būsiąs pradėtas balandžio 15 d.

Dovydo stovykloje vykusiose pasitarimuose tarp prez. Eisenhowerio ir britų premjero Macmillano buvo ieškota kontrapasiūlymo į sovietų pareikštą sutikimą su daliniu atominių bandymų uždraudimu, bet susietą su klausule, kad "atominio klubo" nariai patys turi išpareigoti nevykdyti mažųjų požeminių sprogdimų penkerius ar ketverius metus.

Kiek iš autoritetingų šaltinių patiriama, britų — amerikiečių kontra pasiūlyme numatoma priimti sovietinį projektą su keliais svarbiais pakeitimais:

- susitarimas nutraukti mažuosius požeminius atominius bandymus turi galioti tik metus, o ne ketverius ar penkerius, kaip sovietai yra užsiminę;
- tas susitarimas turi būti neoficialus ir nerašytas, t. y. nereikalingas formalų patvirtinimą;
- jo galiojimo ilgumas, lygiai kaip ir perspektyvos jį paversti formaliu paktu, turėtų priklausyti nuo sovietų noro bendradarbiauti, kuriant inspekcinę sistemą didiesiems ir mažiesiems požeminiams sprogdinimams kontroliuoti.

Egiptas atmetęs sovietų 'globą'

Iš paprastai patikimų šaltinių Kaire patirta, kad Sovietija praeitą savaitę pasisiūlyti "apsaugoti" Jungtines Arabų Respublikos sienas užpuolimo atveju. Jungtinė Arabų Respublika mandagiai, bet griežtai tą pasiūlymą atmetusi, nes toji "globa" prieštarautų prezidento Nasserio neutralistinei politikai, dėl kurios jis vengias bet kokių paktų ir sąjungų.

Nasseris vakar išvyko trijų savaitių kelionei į Pakistaną ir Indiją. Kelionės metu jis mato turėti eilę pasitarimų su Indijos premjeru Nehru.

Kaire suprantama, kad Nasserio atsakymas priimti sovietų "globą" nereikšias, jog Nasseris nepriimtų daugiau ginklų iš Maskvos. Atvirkščiai, pra-

eitą savaitę jis prasiitarė, jog numatęs įsigyti daugiau ginklų, jei Izraelis gaus jų naujas siuntas iš Vakarų. Iš pareiškimo buvo suprasta, kad ginklai būsią perkami iš sovietinio bloko kraštų.

Kaire taip pat didelio dėmesio atkreipta į Chruščiovo pareiškimą Paryžiuje, kad jis "neturėsias kito pasirinkimo", kaip tik siųsti ginklus į Vid. Rytus. Čia neabejojama, kad sovietinio diktatoriaus pareiškime pirmoje eilėje galvojama apie Egiptą.

Sovietų pasiūlymas "globoti" JAR teritoriją buvo padarytas per rusų delegaciją, kuri atvykusi diskutuoti apie ekonominę pagalbą Sirijai.

Pavasaris ir mūsų žemėje. Jaunieji rūpina, kad nors grįžę paukščiai turėtų nuosavus namus...

SOVIETINĖS PROPAGANDOS PASTANGOS

Sovietai bando įtikinti pasaulį, kad Sovietija yra stipri ir turi gerus norus

Paskutiniai įvykiai Paryžiuje ir Ženevoje aiškiai parodė, kokio plataus masto ir kaip tiksliai suplanuota propaganda sovietai bando palenkti laisvojo pasaulio nuotaikas savo naudai, kad artėjančioje viršūnių konferencijoje išpešų kuo didesnį laimikį. Ta propaganda siekiama "išplauti smegenis" ne tik eilinio žmogelio, bet ir politiko, kad laisvasis pasaulis padarytų Kremlui daugiau nuolaidų.

Pagrindines sovietinės propagandos temas dabar sudaro nusiginklavimas ir Vokietija.

Sovietų vadai yra įsitikinę, kad ginklavimosi lenktynės yra nuvarginusios pasaulį, ir jame įsigali troškimas, kad būtų palengvinta tų lenktynių užkrautoji sunki mokesčių našta. Chruščiovas žino, kad eili-

nis žmogus neįsigilina į sovietinių pasiūlymų detales ir nemato jose užmaskuotos grėsmės. Todėl kiekvienas sovietų ėjimas, iššaukias skambias laikraščių antraštes ir specialius radijo biuletenius, veikia sovietų naudai — galys palenkti vadėsnį laimikį. Ta propaganda siekiama "išplauti smegenis" ne tik eilinio žmogelio, bet ir politiko, kad laisvasis pasaulis padarytų Kremlui daugiau nuolaidų.

Pagrindines sovietinės propagandos temas dabar sudaro nusiginklavimas ir Vokietija. Sovietų vadai yra įsitikinę, kad ginklavimosi lenktynės yra nuvarginusios pasaulį, ir jame įsigali troškimas, kad būtų palengvinta tų lenktynių užkrautoji sunki mokesčių našta. Chruščiovas žino, kad eili-

Savo propagandoje Sovieti-

tija bando įtikinti pasaulį, kad ji esanti stipri kariškai, ekonomiškai ir moksliskai. Bandomas sudaryti įspūdis, kad jos galia auganti nepaprastai greitai ir stipriai. Tam tikslui naudojama kiekviena išsauta raketa, kiekvienas Chruščiovo pasigyrimas apie naujus pramonės laimėjimus, kiekviena "geraširdiškai" duodama paskola ūkiškai atsilikiusiems kraštams.

Kitas sovietinės propagandos tikslas yra suardyti vieningumą tarp jos oponentų. Amerikoje skleidžiama mintis apie nacizmo atgimimą Vakarų Vokietijoje, Prancūzijai siūlo draugiskumo sutartis su Sovietija, kartu primenant, kiek Prancūzija yra nukentėjusi nuo Vokietijos, pradedant 1870 metais. Britams įkalbinėjama, kad JAV iš visur išstumianti Britaniją, idant patenkintų savo gėlošumą. Kiekvienas atsirandantių nuomonių skirtumo atvejis kuo skubiausiai ir kuo plačiausiai bandomas išpūsti.

Toliau Maskva nuolat kalba, kad Vakarų įtarimai ir nepasitikėjimas esą be pagrindo, kad sovietų žodžiu galima pilnai pasitikėti. Praeitą rudenį lankydamasis Amerikoje, Chruščiovas tą mintį pavaizdavo simboliškai, pareikšdamas viltį, kad šiame krašte dingsias Rusijos, kaip "velnio su ragais ir uodega" vaizdas.

Ar daug Sovietijai pasisekė savo propaganda pasiekti? Sovietų laimėjimai karinėje technologijoje, jų sputnikai ir lunikai iššaukė susirūpinimą pasaulyje. Taip pat įspūdingi tebėra ir Chruščiovo nuolatiniai grasinimai, kad jie savo branduolinius ginklus galį "nuskusti nuo žemės paviršiaus" kiekvieną eventualų priešiną. Ūkiškai atsiliku-

(Nukelta į 2 psl.)

Trumpai iš viso pasaulio

POPIEŽIUS JONAS XXIII pakėlė dar tris vyskupų kardinolais "in pectore", t. y. neskelbiant jų pavardžių. Spėjama, kad pakeltieji gyvena anapus geležinės uždangos, ir pavardžių skelbimu būtų jiems pakenkta. Nelauktas popiežiaus pranešimas buvo paskelbtas, atliekant anksčiau pakeltųjų 7 kardinolų šventinimo apeigas.

PIETŲ AFRIKOJE prasidėjo nauji kruvini susirėmimai tarp negrų ir policijos. Jie kilo, kai praeitą savaitę žuvusių aukų gedulo dieną, minios pradėjo naujas demonstracijas, degindamos asmens dokumentus, padeginėdamos automobilius, mokyklas ir bažnyčias. Mažiausiai 15 asmenų žuvo ir yra daug sužeistų, bet riaušės tebesitęsia.

GLASGOVE, SKOTIJOJE, žuvo 19 gaisrininkų ir 40 buvo sužeista, kai sprogo sandėlis, kuriame buvo Scotch degtinės už 28 mil. dolerių.

Fronidzi

ARGENTINOS sostinėje teroristai pirmadienį vėl išsprogdino dvi elektros jėgaines. Sekmadienį praveistieji rinkimai parodė vyriausybės populiarumo kritimą. Prezidento Fondizi partija gautais balsais liko trečioje vietoje, bet parlamente, žemuojoje kongreso rūmuose, vis dar tebeturi 16 atstovų daugumą. Komunistai ir peronistai, kurių partijos uždraustos, surinktų tuščių balsų gausumu užėmė antrą vietą.

-- O ko jūs norite? Jūsų apsisprendimą darau aš!

BUDAPESTAS TYLI IR KENČIA

Nuo "Laisvės aikštės" iki "Laisvės pirties". - Gresia ūkinė katastrofa.

Žodis "laisvė" Budapeste po 1956 m. sukilimo turi keistą skambesį. Nustebęs užsienietis turi konstatuoti, kad--greičiausiai įsakymu iš viršaus--tas žodis dabar vartojamas kiekviename žingsnyje, galbūt norint pridengti tikrosios laisvės stoką. Čia yra Laisvės aikštė, Laisvės viešbutis, Laisvės tiltas, Laisvės kalnas ir net Laisvės pirtis.

Apgaulingos, kaip ir ši "laisvės" infliacija, yra ir perpildytos vitrinose Vacų gatvėje, kur krautuvės skirtos užsieniečiams ir partijos viršininkams. Įvairiausių prekių yra gausu, ir jos vitrinose sukratos nuostabių neskoningumu. Vacų gatvėje galima gauti geriausios rūšies tikros angliškos medžiagos, itališkų apelsinų ir Pietų Amerikos bananų, tačiau darbininkų vaikai, kurie stoviniuoja priešais vitriną, net nežino, kad tie vaisiai yra valgomi. Kinietiškas brokatas ir rusiški kailiai vilioja iš kitų vitrinų, tačiau moterys, galinčios pajęgti tai įsigyti, yra aukštųjų valdininkų žmonos ir prostitutės, kurios su slaptosios policijos palaiminimu, didžiųjų viešbučių koridoriuose dailos "įdomių užsieniečių".

--Žiūrėkite, tai grafiene,-- šnibžda tūlas vengras užsieniečiui vienoje ištaigingesnėje kavinėje, rodydamas raudonplaukę moterį. --Po Budapesto sukilimo ji buvo apskūsta ir areštuota, tačiau nuostabiai greitai vėl paleista. Netrukus pradėta kalbėti, kad ji išpareigojusi sangulanti su Vakarų, o kartais ir Rytų užsieniečiams, ir juos šnipinėti.

Bet tai vengras pasakojo labai gerai pažįstamam austrų laikraštininkui, ir tai buvo labai reta išimtis. Šiaip budapestiečiai po sukilimo žlugimo svetimųjų atžvilgiu pasidarė labai tylūs ir užsidarė. Tiesa, dar su tinkama tradicinio vengrų drau-

giškumo ir galima kalbėtis nepavojingomis temomis. Bet kiekvienas pasikalbėjimas išjra, kai tik palieti tokias keblias temas, kaip politinius reikalus, gyvenimo standartą ir santykius su okupacinėmis įgulomis.

Nepasitikėjimas Budapeste išaugo, kai visagalės slaptosios policijos AVH tarpan išmugeliuoti gerai užsienio kalbas mokę agentai, kurie, apsimesdami užsieniečiais, seka gyventojų nuotakas. Kartais atvykėliai iš užsienio yra komunistai, kurie vėliau viską atraportuoja slaptajam policijai. Jų pastangos daugelį šeimų įstūmė nelaimėn ir vargan.

Dvi žmonių grupės Budapeste, nepaisant fantastiškų kaimų, naudojasi visiška laisve ir gyvenimo patogumais: "naujoji klasė" iš vienos pusės, ir prostitutės, spekuliantai bei šnipai--iš antros. Jų pajamos viršija eilinio mirtingojo mėnesinį atlyginimą. Tekstilės darbininkas gali daugiausiai uždirbti 1200 forintų, smulkus valdininkas--1400, angliakasy--2500, o superaktyvistas 4000 forintų. Tačiau vidutinės kokybės kostiumas kainuoja nuo 1800 iki 2000 forintų, televizijos aparatas su mažyčiu ekranu--5500 forintų ir iš Lenkijos importuotas "Warszawa" automobilis 64,000 forintų.

Valdovai nuolat kalba apie pagerėjimą--kai pagaliau būsianti "konsoliduota" nuo sukilimo sunaikinti nuketėjusi ekonominė būklė. Tačiau Vengrijos ūkis vis dar tebesiūbuoja prie bedugnės briaunos. Importas padidėjo trečdaliu, eksportas sumažėjo ketvirtadaliu. Planuotojai ir statistikai Budapeste pripažįsta, kad produkcija sumažėjusi, o jos išlaidos padidėjusios, tačiau vengrių katastrofinius statistinius duomenis skelbti. Bijomasi tolimųjų sukrėtimų, kai 1960 me-

tais reikės pradėti grąžinti "pagalbos" paskolas Sovietijai ir kitiems Rytų bloko kraštams. Neseniai buvo 14% padidinti mokesčiai, ir netrukus laukiama daugiau panašių "priemonių gyvenimo standartui pagerinti". Nuolatiniams skatinimais taupyti gyventojai varomi į paniką, ir neseniai ek nario Jeno Fock pasakelbtosios užuominos apie naujas aukas "sunkiajai pramonei vystyti nei stiprinti" taip pat nekelia optimizmo.

Milžiniškieji Sztalinvaros fabrikai, kurių įrengimas prarijo 4 bilijonus forintų, geležį ir plieną tegali gaminti tokia kaina, kuri yra 50% aukštesnė už pasaulinės rinkos kainą. "Sanacijos projektas", kuris dabar pravedamas tuose fabrikuose, apčiuopiamų rezultatų neduos iki 1964 metų. Ir tokių fabrikų yra šimtai, net tūkstančiai, kurie po sukilimo buvo įrengti klaidingais pagrindais ir savo nuostoliais kliudo pagerinti pašlijusią būklę.

Yra nepasisekimų, kurie nulepami, bet yra ir tokių, kurie žinomi visame krašte. Pavyzdžiui, keletas bilijonų forintų buvo investuota į požeminio geležinkelio statybą; pamišęs komunistinis režimas buvo bebandas puošnumu pralenti net garsųjį Maskvos požeminį traukinį. Bet pervėlai buvo apsižiūrėta, kad persiplanuota, ir darbai buvo sustabdyti. Budapeste nuo to laiko kursuoja anekdotas, kuris tipiškai vengrų pakaruokliškam humorui anno 1960: esą, po žemio geležinkelio statyba buvo sustabdyta dėl to, kad traukinys nesusidurtų su giliai po žeme nuskendusiu gyvenimo standartu.

(tp)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Taip buvo išdavinėjama Amerika

BUVUSIŲ DRAUGŲ AKISTATA

kuris stengiasi jį nepažvelgti.

Pirmininkas atidaro posėdį ir abu vyrus paprašo atsisoti ir pasižiūrėti vienas į kitą. Hissas akyse regima atvira pašaipa. Tai tas vyras tikisi drįstąs jį paklupdyti? Su pašiepiančia šypsena jis kreipiasi į pirmininką ir klausia:

--Ar galiu tą džentelmeną paprašyti, kad jis ką nors pasakytų?

SKOLINIMO-NUOMAVIMO SUTARTIMI,

kaip iš JAV prezidento pranešimo kongresui 1946 I 31 buvo paskelbta, JAV yra davusi Sovietijai tarp 1941 11 7 ir 1945 9 30:

tankų	7056
sunkvežimių	375883
džypų	51503
motociklų	35170
lėktuvų	14795
priešlėktuvinių patrankų	8218
kulkosvaidžių	131633
sprogst medžių	345735 to
transport-laivių	90
povand. laivų	
naikintojų	105
torpedalaičių	197
laivų mašinų	7784
plieno	2800000 to.
padangų	3786000
maisto	4073000 to.
batų	15417000 porų

Senatorius linkeli galva, ir Hissas kreipiasi į Chambersą: --Ar galėtumėte pasakyti porą žodžių?

Time redaktoriaus veidas visiškai baltas. Ar įmanoma, kad jo buvęs draugas vaidintų tokią komediją? Tačiau jis atsako:

--Aš vadinausi Whittaker Chambers.

Hissas prieina artyn. Pirmą akimis, tartum tirdamas kokio seno paveikslo arba skulptūros tikrumą, jis žiūri į Chambers. Paskui prabyla:

--Ar galite savo burną plačiau praverti, kai kalbate?

Maskvos radijo ir sovietinė spauda 1944 6 11 paskelbė, kad Sovietija tarp 1941 10 1 ir 1944 4 30 iš JAV, Kanados ir Britanijos yra gavusi:	
lėktuvų	12056
tankų	8026
laivų	116
automobilių	37407
motociklų	17017
artilėrijos sviedinių	22.4 mil.
sprogst medžiagos	87900 to.
lauko telefonų	245000

Chambers tuoj pat pajunta, ką tai turi reikšti. Anksčiau jis nuolat gėdydavosi dėl savo blogų dantų. Bet tai jau praeitis, nes jis buvo pas dantistą. Jis garsiai atšauja:

--Aš esu vyresnysis Time redaktoriaus Whittaker Chambers. Hissas atsuka į pirmininką ir klausia:

--Ar to džentelmeno balsas ir ankstesniuose parodymuose skambėjo, kaip dabar?

Senatorius McDowell, kurį ta komedija erzina, sarkastiškai atkerta:

--Lygiai taip pat, pone Hissai! Chambers išpildo ir antrąjį Hissas prašymą, paimdamas pasiūlytą žurnalą ir skaitydamas nurodytą straipsnį. Hissas klausia, tarytum norėdamas įklasi-fikuoti retą paukščio šūksnį.

Ir demokratų senatorių veiduose atsispindi nepasitenkinimas. Ta komedija per daug sutirština. Hissas pajunta nepritirimą jo elgesiu. Jis nutraukia Chambers ir kreipiasi į pirmininką:

--Aš tikiu, kad tas džentelmenas, kuris čia neseniai skaitė,

yra George Crosley, kurį kadaise pažinojau.

Chamberso kantrybė pasibailgia. Jis garsiai šaukia Hissui: --Kiek žinau, aš nesu Crosley, bet tamsta neabejotinai esi Al-gers Hiss, ir tamsta buvai komunistas, lygiai kaip ir aš.

Tada jis atsuka į pirmininką ir dar kartą papasakoja, kaip "aparatas" jį pasiuntė į Washingtoną, ir kaip jis ten susipažino valstybės departamento valdininką, kurį jis turėjo "apdirbti."

--Tas valdininkas buvo Alger Hiss.--baigia jis savo išvedžiojimus.

Hissas net nemirktelia. Jis ramiai išdėsto priešiną pareiškimą, kad jis pažinojęs žurnalistą pavarde George Crosley, kuriam visada stigo pinigų, ir kuris pakartotinai prašė jo pagalbos. Paskui jis atsuka į Chambers ir klausia:

--Teksta juk anksčiau vadinaisi George Crosley?

Chambers kategoriškai nuginkėja:

--Ne! Jokiu būdu!

--Ar tamsta su savo žmona ir vaiku vienu metu negyvenai manobute, New Yorko 29-joje gatvėje, kai aš buvau išvykęs?

--Žinoma.

Senatoriai suklūsta. Tuo būdu Hissas pats prisipažįsta, kad jis buvo pas save priėmęs tą Whittaker Chambers. Ką reikšė komedija, kurią jis anksčiau vaidino? Žmogų, kuris buvo priimtas į butą, apatįstama juk ir po eilės metų.

Bet staiga šaltas ir apsuksrus diplomatas praranda savo nervus. Beveik atrodo, kad jis nori pulti Chambers ir jį sumušti. Susijaudinęs jis pribėga artyn ir sušunka:

--Aš reikalauju, kad tamsta savo išgalvotus kaltinimus paskelbtum už šio posėdžio ribų, kad aš galėčiau tamstai iškelti bylą. --Aš tikiu, kad tamsta tai nelaukdamas atliksi.

Senatoriai supranta: tai puolimas kerton užspeistos žiurkės, kuri beviltiškoje būklėje puola stipresnį priešą. O gal Hissas laukia, kad ir Chambers "mirtu" atliktų "savižudybę" arba kitaip dingtų? Tada jis, likęs gyvas, taptų moraliniu laimėtoju.

Pirmininkas uždaro posėdį, tačiau čia pat paskelbia, kad Alger Hissas ir Whittaker Chambers turės dar kartą susitikti, bet jau viešame posėdyje, kurin bus fleistos ir televizijos kameros.

(Bus daugiau)

Sovietinės...

(Atkelta iš 1 psl.)

siuose kraštuose įspūdį sudaro ir lengva ranka dalinamos paskolos ar pašalpos. Tačiau giliai į tuos reikalus nagrinėję ekspertai pastebi, kad tuose mostuose esama perdidelių išpūtimų, kad gyvenimo lygis Sovietijoje vis dar nepagerėjęs ir nepatenkinamas.

Britų premjerų Macmillano staigus atvykimas į Washingtoną taip pat kelia įspūdį, jog Maskvai iš dalies sekasi skaldyti NATO sąjungininkus.

Taip pat dar tebėra pasidalinusios nuomonės dėl Vokietijos ir Vakarų Berlyno tarp Prancūzijos ir Vokietijos iš vienos pusės ir Britanijos bei JAV iš antros. Liūdniausias faktas, kad, belikus maždaug šešioms savaitėms iki viršūnių konferencijos, Vakarai dar toli gražu neranda bendro pagrindo susitarimui.

Šis faktas iš dalies rodo, jog esama ir valstybės vadovaujančių politikų, kurie yra linke tikėti sovietų žodžiais. Įtemptaisiais šalčio karo momentais Vakarus sulydydavo bendra Stalino ir jo intencijų baimė. Šiuo metu kai kas nori tikėti, kad Chruščiovas nesąs toks pavojingas, kad jis turis polinkį išlaikyti savo pažadus. Deja, tai tuščios viltys, ir laimė, kad daugumas politikų tuo netiki.

You are invited to
OPEN HOUSE
at Our Expanded and Remodeled
MAIN OFFICE . . .
813 East 185th Street

MAIN OFFICE — SPECIAL HOURS FOR
SATURDAY, APRIL 2 — 9:30 TO 4:00

CHARCOAL GRILL

WIND-PROOF UMBRELLA

12 PIECE OVENWARE SET

SAVE SAFELY...

and get a

FREE OPEN-HOUSE GIFT

of Your Choice

... when you deposit
\$100 or more
to a new or existing
savings account
at...

3 CONVENIENT OFFICES

BUSINESS HOURS

Monday through Thursday ... 9:30 to 2:30
Fridays ... 9:30 to 6:00

EUCLID DRIVE-IN WINDOW

Mon. through Thurs., 9:30 to 4:30 • Fri., 9:30 to 6:00

Saturday, April 2nd
through
Friday, April 29th

Earn Interest from
APRIL 1st
On All Savings
Deposited through
APRIL 15th

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

813 EAST 185th STREET
25000 EUCLID AVENUE
6235 ST. CLAIR AVENUE

Trys komendantai... (2)

RAPOLAS SKIPITIS

Turbūt, ponas, iš Kauno būsi?...

Kauno Apygardos teismo sesija Kretingoje pasibaigė. Teisėjai grįžo į Kauną tuo pačiu geležinkeliu, kuriuo buvome atvažiuavę. O man reikėjo vykti pas kitus du komendantus: B. Zaleskį ir P. Plechavičių.

B. Zaleskis buvo mano geras pažįstamas dar iš 1905 metų. Jis tuomet buvo išėjęs 5 klases realinės gimnazijos ir toliau nebesimokė. Dažnai viešėdavo pas savo giminaitį, nedidelį dvarininkėlį bajorą Grinevičių, kurio dvarelis buvo gal kokie 7 kilometrai nuo mano tėviškos, Padubysio val. B. Zaleskis irgi buvo iš bajorų, bet jis tuo nesididžiavo. Jau 1905 metais jis laikė save lietuviu, nors augo lenkiškai kalbančioj šeimoj. Jis nemėgo savo giminaičio Grinevičiaus už jo lenkiškumą.

Kiek žinau, B. Zaleskis jokiai revoliucinei organizacijai 1905-6 metais nepriklausė, bet man ir kitiems savo artimesniams žmonėms sakydavo, kad mes turime iš Lietuvos išvyti rusus valdininkus. Gal nei dvidešimties metų neturėdamas B. Zaleskis pasiryžo savotišku būdu nušalinti savo artimiausį policijos pareigūną — urogniką. To urogniko pavardė buvo Raguzin. B. Zaleskis man sakė, kad Raguzinas buvęs iš kažkurio Aukštaitijos miestelio žydų, tik priėmęs pravoslaviją. Jis gerai kalbėjo lietuviškai, rokiškėnų tarme. Tai buvo labai priekabus ir didelis kyšininkas. Bet kai 1905 metais ėmė kilti revoliucijos vėjai, Raguzinas pasidarė žmonėms geresnis, bet ėmė smarkiai girtuokliuoti. Vieną kartą B. Zaleskis, sutikęs Raguziną Padubysio miestely, prikalbino jį drauge išgerti. Nuėjo į abiem gerai žinomą landynę — slapta smuklę, kur žydelkėlė mokėdavo iškepti gardžios žuvies ir turėjo alkoholinių gėrimų. B. Zaleskis tik nudavė gerias, o Raguzinui vis pylė ir pylė degtinės, kol tik jis nusigėrė ligi sąmonės netekimo. Tuomet Zaleskis nukabino Raguzino kardą ir atjuosė diržą su revolveriu.

Pasiėmęs Raguzino ginklus ir portfelį su bylom, B. Zaleskis pasišalino, o Raguzinas paliko sumukęs ant kanapės toj slaptoj smuklėj. Portfelį su bylom Zaleskis sudegino, o ginklus sau pasilaikė. Dėl to įvykio Raguzinas tuoj buvo atšauktas iš Padubysio urogniko tarnybos. Bet jis pasistengė, kad ir B. Zaleskį uždarytų į kalėjimą. Gero, kai vėliau, gal už kokių metų, Kauno gubernatoriaus nutarimu B. Zaleskis buvo įkeltas į šiaulių kalėjimą penkiems mėnesiams.

Kalėjimas, žinoma, B. Zaleskį dar kiekiau nuteikė prieš rusus.

1919 metų ankstybą pavasarį sutikau B. Zaleskį Krašto Apsaugos Ministerijos priemenėj ir vos pažinau, nes gal 10 metų jo buvau nematęs. Be to jis dabar buvo ūsotas ir barzdotas.

Abu nudžiugome susitikę po tiek metų nesimatymo, tačiau kiek daugiau pasikalbėti abu neturėjome laiko. Jis buvo kiek susijaudinęs ir greitomis man sakė:

— Nežinau, ar sutikti ar ne. Siūlo man komendanto vietą Telšiuose. Ten turiu iš nieko organizuoti komendantūrą, sutelkti kuopą ar net batalioną kareivių, o pinigų žada labai mažai. Sak, pinigų pati ministerija

neturinti, o komendantas pats privalas susirinkti pinigų iš gyventojų. Nesu bails, bet tokią vietą užimti tikrai prisibijau. Patark, Skipiti, ką daryti?

— Priimk, būtinai priimk paskyrimą, kursčiau B. Zaleskį.

— Turi galvą ir energijos, — nepražūsi. Tik neatsisakv! — pabrėžiau atsiveikindamas.

B. Zaleskis paskyrimą priėmė ir dabar, po kokio pusmečio, Krašto Apsaugos ministro paprašytas, mielai važiuoju pažūrėti jo veiklos žemaitijos sostinėj, nuo Kauno atskirtoj bermontininkų okupuota zona.

Susitariau su vienu kretingiškiu ūkininku, kad jis mane nuvežtų į Telšius. Tarp Kretingos ir Telšių nei plento nei geležinkelio tuomet nebuvo. Jie buvo pastatyti vėliau, nepriklausomybės laikais.

Žemaitis ūkininkas kitą dieną, 7 val. ryto, atvažiavo mane paimti. Važiuavom pro Karteną ir Plungę. Diena pasitaikė saulėta ir visai be vėjo. Nors buvau ne iš trukšmingos Amerikos, bet iš nedidučio savojo Kauno atvykęs, tačiau vistiek labai jaučiau ir žavėjau žemaitijos kaimo tylą. O kai saulė krypo į vakarus, tai kažkokia burtininko ranka apdengė laukus žavingais voratinkliais.

Kartenoj, Plungėj ir dar kažkokioj vietoj buvome sustoję pasiganyti. O jau 7 val. vakaro buvome Telšiuose. Pernakvojęs viešbuty, kitos dienos rytą, jau bu-

vau pas komendantą B. Zaleskį. Nudžiugo vyras mane pamatęs. Malonu buvo ir man jį matyti. Bet, po bičiuliško pasisveikinimo, jam pasakiau, kad lankau jį ne tik kaip bičiulis, bet kaip Krašto Apsaugos ministro siųstas žmogus. Padaviau jam paskaityti ir ministro raštą.

— Tai man dar geriau. Tai bent galėsi pasakyti tiems Kauno ponams, kaip mes vargstame tame Lietuvos užkampyje.

B. Zaleskis parodė savo raštinę ir pasakojo, kiek turėjo rūpesčio ir vargo, kol tą raštinę sudarė. Ypač būvę sunku rasti tinkamą buhalterį.

— O dabar, atrodo, visas tas ratas sukasi gerai, — patenkintai kalbėjo komendantas.

Sutarėm, kad aš komendantui nekiludysiu dirbti savo darbus ligi 12 val. Ir turėdamas kelias valandas laisvo laiko išėjau į miestą pasižvalgyti ir su vienu kitu žemaitį pasikalbėti.

Sutikęs koki neskubantį žemaitį prakalbinu, o jei pokalbis nelabai sekasi, tai greit ir baigiam. Bet štai senyvas žmogus su pypke dantyse, lėtai žengia ir vis į mane dilbsi. O kai nepik-tai pažūrėjau, tai jis man ir sako:

— Turbūt, ponas, iš Kauno būsi?

— Taip, iš Kauno. Buvau Kretingoj, o į Telšius atvažiavau tik pasižvalgyti, ir vėl grįšiu į Kauną.

(Bus daugiau)

Naujausia Telšių miesto nuotrauka, praėjusių metų rudenį daryta nuo Džiugo ežero.

Pirmųjų skyrių turinys

Į senatorius išrinktas draugas Peppone gavo uždavinį parinkti ir Sovietijos palydėti dešimtį patikimų partiečių. Don Camillo, grasindamas iškelti aikštėn jo slapta praturtėjimą ir įsivėlimą į skandalingą eferą, prievarta įsiskverbė į keliaujančių tarpą spauštuvininko Tarocci Camillo vardu. Kelionės metu jis užsiima tokiomis superkomunistinėmis agitacijomis, kad draugas Rondella netenka pusiausvyros, sudrasko partijos nario liudijimą ir išsiunčiamas atgal į Italiją. Peppone ir Don Camillo apgyvendinami tame pačiame viešbučio kambaryje.

Tačiau viešbutį jie pasiekė tik pavakare, nes po universalinės prekybos krautuvės jie dar turėjo apžiūrėti rutulinių guolių fabriką ir liginę. Vos tik grįžęs, Don Camillo paskubomis nubėgo į savo kambarį.

Peppone, kuriam Don Camillo dingimas sukėlė nerimą, paliko

savo ištikimųjų būrelį ir susirado kleboną bendrame miegamajame. Jis rado jį įsigilinusį į sąsiuvinėlį, kurį buvo išsiėmęs iš rankinio lagamino.

— Ar dar negana "Lenino minčių"? — subliuvo Peppone. — Kokią velniavą dar čia turi?

Don Camillo net nepakėlė gal-

vos, toliau vartydamas sąsiuvinėlį.

— Štai, imk, — pasakė jis Pepponei, ištiesdamas lapą, kuris atrodė galis būti išplėstas iš žurnalo, — ir mėlynai pabrauktąsias vietas išmok atmintinai.

Peppone pažvelgė į lapą ir krūptelėjo:

— Bet juk tai puslapis iš Aktyvisto Kelrodžio! — sušuko jis.

— O ką kita galėjai įsivaizduoti? Kad aš neįsijauosi Osservatore Romano iškarpos?

Peppone įniršo ir paraudo, kaip spalio revoliucija.

— Aš konstatuoju, kad šis lapas išplėstas iš Aktyvisto Kelrodžio, — šaukė jis. — Iš Kelrodžio, kuris buvo mano kaimo, mūsų partijos sekcijos bibliotekos, mano asmeniniame skyriuje. Pažiūrėk šį antspaudą! Aš noriu žinoti...

— Nesijaudink, drauge. Aš tikrai negalėjau savo komunistinį apsišvietimą gauti iš mūsų vyskupo bibliotekos.

Peppone pasilenkė ir apžiūrėjo ant grindų gulintus atskirus lapus ir brošiūras.

— Visa tai priklauso man, — nusivylęs aimanavo jis. — Tamsta išplėšė visą mano biblioteką. Aš...

— Užteks, drauge, — nukirto jo žodžius Don Camillo. — Tikrai

nėra garbinga mūsų smukliniškus reikalus kelti čia, užsienyje. Žiūrėk tik, kad mėlynai pabrauktąsias vietas išmoktum atmintinai. Tu turėsi jas įterpti mano kalbon. O aš atmintinai išmoksiu ir pasakysiu raudonai pabrauktąsias.

Peppone žiūrėjo į jį, plačiai išplėtęs akis.

— Tikiuosi, nebūsi vėl sugalvojęs kokios niekšybės? — paklausė jis šypsiojančiu balsu.

— Jokios niekšybės. Bet jei tu nenori manęs apkvaillinti, žiūrėk, kad tas vietas išmoktum atmintinai. Ir paskubėk, nes teturi tik pusvalandį laiko.

— Gerai, — piktai numykė Peppone. — Bet po to mes pasikalbėsime.

Jis atsistojo prie stalo, įsmeigė savo žvilgsnį į popieriaus lapą ir pradėjo mokytis pamoką.

Ten buvo tik dvi trumpos citatos, susidedančios iš kelių eilučių, bet jis būtų jas įsidėmėjęs, net jeigu jos būtų buvusios viso puslapio ilgio — taip jo viduje virė pyktis.

— Na? — paklausė Don Camillo po valandėlės, padėdamas savo brošiūrą į lagaminėlį.

— Draugai, — niršo Peppone, — Leninas yra pasakęs: "Kraštiniūmai nėra geri jokiais atvejais, ir jeigu man tektų pasirink-

ti, aš mieliau imčiau vienareikšmius teigimus, nors jie ir būtų siauri bei nepakenčiami, negu ligistus, miglotus gudravojimus."

— Puikiai. Taigi, tu tai pasakyti, kai aš nuduosiu tiksliai nebeatsimenąs atitinkamos Lenino vietos. Antrąją citatą tu tiki, kai aš tavęs paklausiu apie partijos pažūrą.

— Kokios partijos, po bude- liais? — putojo Peppone.

— Garbingosios komunistų partijos, kuri, kaip Komunisto devintajame numeryje teisingai pasakyta, "iš visų savo narių reikalauja..."

— ... kad jie ir asmeniniu elgesiu... — karštai nutraukė Peppone. Ir jis, jau praradęs pusiausvyrą iš pykčio, iki galo išplėpė į antrąją citatą, neįsileisdamas iš jos nė žodžio ir neperkeldamas nė kablelio.

Don Camillo pamaldžiai viską išklauė ir pagaliau pasakė:

— Puikiai, drauge! Didžiųjųuo-

si, kad esu tavo klebonas.

Vakariene buvo puiki ir labai instruktivi, nes draugas komi-saras gausiais statistiniais duomenimis pavaizdavo tikslus, kuriuos sovietų pramonė pasiekė

(Nukelta į 7 psl.)

Antrojo pasaulinio karo metu Berlyne veikusios Lietuvių Draugijos valdyba. Iš kairės sėdi: kun. S. Yla, adv. R. Skipitis, P. Ancevičius. Stovi: gen. K. Musteikis ir A. Valiukėnas.

Kamerinės muzikos koncertas

Kovo 20 d. buvo neeilinis įvykis Bostono lietuvių kultūriniam gyvenime. Koncerte, kurį rengė The Institute for Progress in Music ir Lietuvių Bendruomenės Bostono skyriaus valdyba, su savo kūrinių pasirodė net keturi šiame mieste gyvenę kompozitoriai — John Bovicchi, Julius Gaidelis, Jeronimas Kačinskas ir Nicholas Van Slyck. Kaip abu lietuviai jau yra dėl savo kūrybos plačiai žinomi sąvųjų tarpe, taip ir abu amerikiečiai su savo darbais jau yra prasimušę į JAV muzikinį gyvenimą. Juos visus krūvon suvedė nuoširdi tarpusavė bičiulystė ir tas pats

siekimas pažangos muzikinėj kūryboj.

Kamerinės muzikos koncertas įvyko So. Bostono Aukšt. Mokyklos didžiojoje auditorijoje, kur paprastai būna rengiami visi svarbesnieji lietuvių pasirodymai. Koncertas pradėtas komp. Jul. Gaidelio Sonata smuikui ir fortepionui. Šis kūrinys jau yra plačiau žinomas, nes jį jau ne kartą grojo smuikininkas Iz. Vasylyūnas ir smuikininkė El. Kuprevičiūtė.

Komp. J. Gaidelio Sonata savo forma prilygsta klasikinei sonatai, bet jos harmonija yra savaiminga ir moderni, pagrindiniai motyvai tikrai mieli lietuvių ausiai, techniškai gana sunki. Šį kartą Sonatą smuikavo smuikininkas Giora Bernstein, kūrinių grojį atskleidždamas ypač antroji ir trečioji jo daly.

G. Bernstein tikrai pajėgus menininkas, puikiai valdąs instrumentą, kalbą gražiu smuiko tonu ir nesunkiai įveikias muzikos stilius. Be komp. J. Gaidelio Sonatos, jis dar jautriai ir subtiliai pasmuikavo L. v. Beethoveno Sonatą Nr. 2. Jo palydovė fortepionu abiejuose veikaluose buvo Trudi Salomon, tikrai muzikali ir talentinga pianistė.

Koncerto naujiena buvo komp. John Bovicchi Trys dainos opus 40 — Vyšnios, Rudenio duona ir Džiaugsmas. Dainų teksto autorius — Stasys Santvaras. Dainos sukurios, moderninės

muzikos dvasioj, kupinos Bovicchi kūrybos individualumo ir savo melodijomis nuostabiai gražiai išreiškia eilėraščių vaizdus ir nuotaikas. Visos trys yra atskiri ir išbaigti kūriniai, nors autorius jas pavadino 40 opusų, tuo atžymėdamas liet. dainų ciklą.

Sopranas Corrine Curry pasirodė esanti puiki ir giliai muzikali koncertinė dainininkė, klausytoją žavinti ne tik grožiu ir gerai valdomu balsu, bet ir savo patrauklia išore. Komp. J. Bovicchi'o muzikiniu požiūriu nelengvas dainas ji padainavo su įsijautimu, įstojimų ir ritmų tikslumu. Žinoma, sunkumų jai sudarė nepažįstama liet. kalba, bet eilė žodžių buvo ištarta visai gerai. Savo pasirodymą ji baigė komp. Jer. Kačinsko Audra (tekstas Pr. Lemberto), taip pat jautriu ir muzikaliu dainavimu parodžiusi dainos grožį ir savaimingumą.

Apie komp. Jer. Kačinsko Septeto pirmąjį judesį, kuris šiame koncerte buvo atliktas, labai nelengva ką nors pasakyti, tik vieną kartą tą veiklą paklausius. Jis gyvas ritmais, muzikiniiais motyvais, ritmine slinktimi, dinamiška ir disoransų pilna modernia harmonija. Jei kas tame kūriny ieškotų vadinamų amžinių melodijų — tikrai jų pasigestų, betgi tas nemėkina kompozitoriaus garsų

(Nukelta į 7 psl.)

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Kai maži reikalai veda iš didelio kelio

Laikraščiuose, susirinkimuose ir pasitarimuose dažnokai užsimenama apie mūsų santykius su Lietuvos okupantu. Ir atrodo, kad principuose visi sutariame: su okupantais jokių santykių. Mes stengiamės ryšius palaikyti tik su lietuviais, atseit, savo žmonėmis. O ryšių palaikymas su okupantais jau yra lyg ir savotiškas mūsų pripažinimas neteisėtai įvykdyto smurto prieš mūsų tautą ir valstybę.

Taip yra tik mūsų pasisakymuose. O praktiškai reikalai jau eina kiek kita linkme. Ir laikui bėgant, tie reikalai gausėja, mes minkštėjame, imam teisintis, kad čia tai galima, o ten tai ne. Bet, žiūrėk, po kiek laiko, ir ten, kur anksčiau nebuvo galima, dabar jau ne nuodėmė.

Neseniai šioje vietoje mes pakartojom vieno lietuvių gydytojo nuomonę, kaip jis žiūri į išdraskytų šeimų klausimą. Jis pasisakė labai aiškiai, kad išdraskytų šeimų sujungimo klausimas jam taip pat svarbus, kaip ir kiekvienam lietuviui, bet jis nesutinka lankstyti okupantui ir jo malonės prašyti. Bet, paskelbus tą sveiką nuomonę, atsirado ir prieštaraujančių. Atseit, jei tik vieną ar kitą galima išgelbėti, mes neturim vengti tokio lankstymosi. Taigi, šiuo atveju jau pasisakoma už išimtis. O tu išimčių, einant tuo keliu, reikia būti tikriems, su prabėgančiais metais daugės. Ir taip, pamažu mes slysim nuo principų, vis teisindamiesi, kad čia tai tikrai galima, o ten tai dar uždrausta.

Reikia pripažinti, kad prieš dešimtmetį ar kiek daugiau, mūsų principai buvo aiškesni. Tada, tebejausdami dar karštas išgyvenimų ir persekiojimų žarijas, kiekvienas, be jokių paaiškinimų iš viršaus, žinojome, kaip reikia laikytis ir elgtis, kad mes būtume ne šiaip sau iš namų išėję pakiečiamieji, bet tikri politiniai tremtiniai ar pabėgėliai. O dabar, kuo toliau keliaujame, tuo labiau nuo tų principų tolstame. O kad taip yra, štai ir nauji daviniai.

Neperseniausiai okupantas, mus viliodamas, atsiuntė nemažus kiekius įdainavimų. Pradžioje dar galvojome, pirkti ar ne. O dabar ne tik pirkti nebėjom, bet ir per lietuviškas radijo valandėles groji. O po tų įdainavimų, propagandinių knygų, atėjo siuntos jau grynai materialinių turtų: mėlynių uogienės, kažkoks lietuviškai rašomas "džemas" ir kt. Latviams jie atsiuntė konservuotų žuvėlių, estams vėl ko kito. Ir vis su tautiniais užrašais, drauge primindami, kad tai Lietuvos TSR gaminys, Latvijos TSR, Estijos TSR... Ir mes, lyg būdami alkani, skubam tas uogienes pirkti, ant savo stalo laikyti tuos Lietuvos TSR užrašus, net kitiems rodyti ir džiaugtis, kad tai iš Lietuvos. O mūsų prekybininkai, net per galvas versdamiesi, skuba tų "brangių" prekių mums parūpinti... kad tik uždirbtų. O kaip tos "brangios" prekės ten gaminamos, kam jos čia siunčiamos, kodėl už jas, palyginti, nustatytos labai brangios kainos, mes užmirštam pagalvoti.

Gaila, bet pradėjom jau labai daug ką užmiršti. Ko anksčiau visiškai nereikėjo priminti, šiandien jau reikia, kad kitas pirštu parodytų. Ir tik kai parodo, lyg ir susigėstam, kad jau labai toli nuo savo tikrųjų principų esam nukeliavę. O okupantas, turįs ilgametę tautų pavergimo praktiką, taip pat turįs ir savus metodus, kaip sumažinti svetūr išėjusių pasipriešinimą, būkim tikri, išgalvos dav gražesnių dalykų. Jais mes toliau slysim, mokėsime brangių pinigų, tuo pačiu rėmsime okupantą ir drauge savo principus laidosime.

Kai tokie ir panašūs kasdieniniai klausimai iškyla, dažnai pasidairau, o ką gi mūsų veiksniai apie tai sako. Gal jie turi kokią kitą rimtą nuomonę, gal pritaria, gal nori perspėti. Ne, to niekur nesurasi. Mūsų veiksniai užimti tik dideliais darbais — Lietuvos laisvinimu... o mažiems reikalams jie neturi laiko... Bet ar neatsitiks taip, kad tie maži reikalai mus visus iš kelio išvers? Ir tada mes kas sau pakriksime. O okupantas tuo mieliai džiaugsis, nes tikslą bus atsiekęs.

B. G.

LAUKIAM J. KAJECKO
PAAIŠKINIMŲ

Dirvoje atspaudė laišką, kuriame iškelti Naujienų ir Draugo prieštaravimai dėl Dr. S. Baškio perkėlimo į Washingtoną. Tokių ir panašių prieštaravimų matyti ir kituose laikraščiuose. Dar daugiau jų pasitaiko asmeniuose mūsų žmonių susitikimuose. Tą reikala vieni vienaip, o kiti kitaip aiškina. Man atrodo, kad geriausia būtų, jei visus

tokio perkėlimo motyvus, ir kaip buvo įvykdytas pats perkėlimas, duotų to reikalo sumanytojas, pats dabartinis Lietuvos Pasiuntinys Washingtonetvarkytojas. Juk jei jis ėmėsi iniciatyvos, tai labai gerai ir žino, kaip visa tai ir įvyko. Visi kiti, kurie nuo to reikalo toliau buvo, užsiima tik spėliojimais, įrodinėjimais, kad diplomatijos šefas nieko negali, o kiti-gaili, Taigi laukiam paaiškinimo.

Kaz. Antanaitis,
Wiltrax

BRĘSDAMI IR BRANDINDAMI UGDYKIME PILNUTINĮ ŽMOGŲ

Tokį šūkį pasirinko Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija (sutrumpintai: ALVUD). Šiomis eilutėmis noriu supažindinti Dirvos skaitytojus su šios "dar vieniškai jaunos" draugijos Chicagoje tikslais ir su jos, nuo įsikūrimo (1958 m. lapkričio m. 21 d.) nuveiktais darbais.

Aš nedrįsčiau pasakyti, kad pasaulyje yra daug tokių motinų ar tėvų, kurie, pagimdę kūdikį, jo nemylėtų, juo nesirūpintų ir nesvajotų apie jo gražią ateitį. Gyvenimas tačiau parodo, kad užauginti kilnią, sveiką ir pilną asmenybę vien troškimų, linkėjimų ir sielėjimų nepakanka. Mes matom daug pavyzdžių, kad neretai visiškai normalių tėvų šeimos prieauglis, kuris turėjo begalinę tėvų meilę, sielėjimąsi ir rūpesčius jų kilnia ateitimi, iškrysta iš doros ir tiesos kelio ir palinksta į visokiausios rūšies nusikaltimus ir ne-dorības arba užauga su pažeista emocija--baikštūs, gėdingi, užsispyrę, neklaūžados, pikti, nesocialūs ir daugeliu kitokių blogybių pažeistos asmenybės.

Esu tikras, kad nė vienas iš tėvų savo vaikams to nenori ir

nelinki. Visi rūpinosi, sielėjosi ir darė ką galėjo, kad to išvengus, bet ar visi buvo tinkamai pasiruošę ir pakankamai turėjo žinių, kaip jie galėtų tuos šviesiuosius kelius, kuriuos jie savo širdyse brandino, savo vaikams nutiesti, ar jie visi žinojo, kaip jie turėjo pasiekti vienu ar kitu atveju, kada jų mažasis kūdikis su plačiais atvertomis pasamonės durimis svaidė laukan iš savo loppelio jam paduodamus žaislelius, arba maitinamas panėrė visus savo penkis pirštelius į košės dubenį ir išsitepliojo savo ir gal motinos veidą. Kaip brangioji mamytė pasielgė tuo metu? Skaudžiai atidaužė jo košėtus pirštelius ar maloniai šypsojosi ir džiaugėsi kartu su juo tuo pokštu? Mažasis tyrinėtojas tą giliai įsidėjo savo pasamonėn.

Moderniškasis medicinos ir psichologijos mokslas šiandien aiškiai nustatė, kad kūdikis jau gimdamas atsineša dalį asmenybės savybių, o kitą jis pasisemia iš artimosios aplinkos--pirmiausiai savo motinos ir tėvo ir kitų jį supančių arti-

mųjų. Vėliau, kada vaikas išeis į platesnę aplinką--gatvę, mokyklą, sueigas, aišku, ten jis susidurs su begalybe kitų asmenybę formuojančių faktorių, kurie galutinai suformuos jo asmenybę --pilnai ar nepilnai išsivysčiusią.

Tačiau šiandien yra nustatyta, kad kūdikio pirmieji septyneri gyvenimo metai yra begalo svarbūs jo asmenybės susiformavimui, nes tame laikotarpyje jo pasamonė yra jautriausias sekretorius, kuris registruoja visus patyrimus, kuriuos jis pergyveno, ir tai jo ateities gyvenime turės didelės ir lemiamos reikšmės. Tame laikotarpyje būsimojo asmens savybės yra brandinamos arba gali būti skaudžiai palaužtos. Todėl tėvai šiame laikotarpyje turi būti labai atsargūs mažojo stebėtojo atžvilgiu; turi būti išmaningi, žina, kaip su juo pasielgti vienu ar kitu atveju. Būtų galima išvardinti daugybę atvejų, atsitikimų ir problemų, su kuriomis tėvai susiduria, beu-gindami savo prieauglį.

Medicinos mokslas, psichologija ir modernioji pedagogika vis daugiau suranda bendrų kelių, glaudžiai susijusių, sveikos asmenybės brandinimui, bet visuomet to viso pagrindu bus tėvai, kurie patys pirmieji savo geru pavyzdžiu ir žiniomis suteiks būsimajai asmenybei pagrindinius dvasinius lobius.

Pramatydami didelę svarbą ir reikalingumą padėti išsilauginti galimai daugiau pilnutinei ir dvasiškai sveiką kartą, kelių idealistų grupė nutarė išeiti į viešumą ir padėti tėvams ir visiems suinteresuotiems mūsų jaunuojuomenės labu, šio tikslo siekti. Tam ir buvo sukurta Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija (ALVUD).

Draugijos valdybos pastangomis yra suverbuotas ištisas kadras specialistų: gydytojų, psichologų; pedagogų ir kitokių intelektualinių pajėgų, turinčių ryšio su jaunimo auklėjimu. Yra numatytas ir sudarytas paskaitų ciklas, kurias šie specialistai be

jokio atlyginimo pasidalins su ALVUDo susirinkimų lankytojais ir jos nariais. Draugijos tikslas--kaip galima išsamiau patiekti visas su kūdikio auginimu susijusias problemas ir tinkamą sprendimą.

Draugijos susirinkimai įvyksta kartą į mėnesį; jų metu, be skaitomų iš anksto numatytomis temomis paskaitų, yra demonstruojami vertingi auklėjimo pobūdžio filmai. Šiuos filmus draugija skolinasi iš valdžios sveikatos ir švietimo įstaigų. Susirinkimuose yra gyldenami ir nagrinėjami klausimai, iškelti iš klausytojų tarpo.

Čia negalėsiu suminėti visų skaitytų paskaitų ir jų skaitytojų, tačiau pailiustruodamas paminėsiu keletą jų, kad Dirvos skaitytojai matytų, kokiomis problemomis draugija yra susirūpinusi ir kokias žinias besidomintiems nori patiekti. Pavyzdžiui, per paskutinius kelis mėnesius buvo skaitytos šios paskaitos: "Nerviniai sukrūkimai ir jų kilmė"--skaitė dr. J. Žirgulinė, psichinių ligų specialistė. "Naminio auklėjimo problemos"--skaitė dr. Liaugminas. "Vaikų nusikaltimai Lietuvoje ir čia"--skaitė mokytojas P. Balnionis. "Vaikų auklėjimas"--skaitė dr. A. Rugienė, vaikų ligų specialistė. "Vaikas nevalgo"--skaitė dr. J. Adomavičius. "Kas darytina, kad užaugintų gerai besielgiantį ir sveiką vaiką"--skaitė dr. A. Rugienė. Visos šios ir daugelis kitų paskaitų buvo turiningos, įdomios ir naudingos.

Iš demonstruotų filmų paminėtinai: "Mandagumas", "Gėdinimas", "Geri papročiai prie stalo", "Vaikų emocijos", "Italijos vaikai" ir daugelis kitų, kurių patys pavadinimai pasako, kiek daug pamokančių žinių jos gali suteikti besidomintiems.

ALVUD'as turi dr. J. Adomavičiaus iniciatyvą sukurta auklėjimo pobūdžio knygynėlį, kuris tuo tarpu stokoja to pobūdžio knygų lietuvių kalba. Knygynėlis per susirinkimus yra išstatomas salėje ir norintieji gali knygas pasiskolinti.

Draugija yra gavusi Illinois valstijos švietimo departamento pripažinimą ir leidimą (Charter)

(Nukelta į 5 psl.)

Konkursinė nuotrauka Nr.54

Mamos liuanistinėje mokykloje.

KAM KLAIDINTI?

Praėjusį sekmadienį klausia Lietuvos radijo valandėlės. Joje buvo duotos kelios ištraukos iš Tribaduro operos pastatymo Chicagoje. Viena ištrauka buvo labai blogai užrašyta, nes girdėjosi tik orkestras, o Vaznelio dainavimas tarsi labai iš tolo. Kitos ištraukos geriau įrašytos, bet be reikalo pranešėjas klausytojus klaidino aiškindamas, kad tai ištraukos iš premjeros.

Premjera buvo vieną dieną anksčiau, ir kai kurie dainininkai, per radiją girdėti, tada nedainavo. Tai patvirtina ir Dirvoje atspausa labai įdomi Iz. Motiekaitienės recenzija. Taigi, kam klaidinti?

S. P-ė,
Cleveland

ARGI VISI?

Kovo 21 d. DIRVOJE rašė: "Visi piliečiai, kurie ruošiasi dalyvauti rinkimuose, turi įsiregistruoti Board of Election iki kovo 23 d. (trečiadienio)."

Argi visi? O man atrodo, kad tik tie, kurie nebuvo anksčiau įsiregistravę balsuotojų sąrašuose. Kartą įsiregistravęs balsuotojas, jei nepakeičia gyvenamosios vietos ir kasmet balsuoja, neprivalo registruotis prieš

kiekvienus rinkimus.

Gegužės 3 d. bus pirminiai rinkimai, kuriuose balsuotojai galės balsuoti tik už vienos kurios partijos kandidatus. Mažiau, kad DIRVA palaiko lietuvių kandidatūrą.

G. Juškėnas,
Cleveland

KO VERTA TOKIA
INFORMACIJA?

Dirvos 34 numerįje tilpo aprašymėlis su nuotrauka apie P. Dirko 70 ar 75 m. amžiaus sukakties paminėjimą. Straipsnelio autorius M. L. rašo kad minėjimą ruošusios 6 organizacijos ir jame dalyvavę 250 asmenų.

Draugo ir Naujienų žinutėse buvo pažymėta, kad dalyvavę virš 100 asmenų. Na, o tikrumoje dalyvavo tik apie 100. Taigi, iš tokio aprašymėlio, skaitytojiui net neaišku, kokio amžiaus sukaktis buvo minima, nes po nuotrauka parašyta 75 m., o pačiame straipsnyje kalbama apie 70 m. Na, o organizacijų dalyvių pažymėti skaičiai rodo, kad straipsnelio autorius M.L. arba yra tos rūšies, kuris nežiūri, arba rašė po labai geros vakarienės.

Pagaliau baikime tokiomis informacijomis klaidinę visuomenę ir apgaudinę redakcijas.

V. P.,
Chicago

ATSIMINKITE...

visi taupymo įnašai gauti **Society** iki **BALANDŽIO 1**, ir palikti ketvirčiui, nuošimtį gauna nuo **BALANDŽIO 1 DIENOS**.

Society NATIONAL BANK
OF CLEVELAND

Member Federal
Deposit Insurance
Corporation

Akimirksnių kronikos

Kaip skleidės migdolo žiedas

Pasibaigus impresionistų triukšmams, per sekantį dešimtmetį beveik visi užmiršo "kažkokį" Cézanne. Jis gyveno ir dirbo daugiausia pasitraukęs į savo Provansą, vienišas, tylus, rezignavęs. Paryžiuje vieni jį laikė mirusiu, kiti tik buvusiu bepročio mitu. Kaip lygiai tuomet tiek pat Paryžius tesidomėjo kitu jo bendralaikiu--olandu Van Gogh, tikrai išėjusiu iš proto.

Ir tik 1894 metais Paryžius atsiminė Cézanne, nes netikėtai kilo naujas skandalas. Tada mirė dažų pirklys, "tėvas" Tanguy,

savo ir tų dailininkų ateitį. Geriausiai už kitus numatęs ar nujautęs...

A. Vollard buvo vienas iš pirmųjų, Cézanne kūriniuose išvėdęs genijaus požvaistes. Jis ryžosi surasti dailininką ir suruošiti jo kūrinių atskirą parodą. Po ilgo ieškojimo pagaliau rado ir įtikino parodoje dalyvauti. Cézanne jam padarė nelinksmą įspūdį: tikras provincialas, susekęs, nuplikęs, ligonis diabetikas, nieku nepasitikintis ir nebetikin-

patikrinti, ar banknotas yra tikras. Jiems atrodė, kad mokėti tiek pinigų už tokius niekus gali tik koks keistuolis, pamišėlis ar sukčius, norėdamas iš jų pasijuokti. Kai Vollard, sandėlį užbaigęs, krovė apačioje paveikslus į vežimą, muzikėliai sušuko:--Ei, palauk! Dar vieną suradome!. Ir pro antro aukšto langą jie išmetė dar vieną Cézanne gamtovaizdį.

Kokia tragikomedija! Po 50 metų jie už tuos kūrinius būtų gavę milijonus frankų...

Pirma didžioji Cézanne kūrinių paroda įvyksta Paryžiuje 1895 metais, kai pirkliui pavyko surinkti apie 150 paveikslų, juos sutvarkyti, įrėminti ir sukabinti ant sienų. Paroda pasiseka bent tuo, kad vėl iškyla baisiausias triukšmas. Dailės pasaulyje Cézanne vėl tampa dienos tema ir, galima sakyti, nuo to laiko jo vardas jau niekad nebeišnyksta. Pasigirsta ir jam palankių pavienių balsų. Bet bendra kritikos ir publikos nuomonė tokia pat pašėpianti, koliojanti, pasipiktinusi, įtūžusi, kaip kadaise pirmo-ponui Cézanne piešti gražias mergiukas!..

Tačiau pro parodos saloną praeinantis kažkoks oficerius kariškiti sužuko:

--Prie sienos! Tokius dailininkus reikia tik sušaudyti!

Senis Cézanne nieku nebetikėjo, nieko gero iš visuomenės nebelaikė ir net nematė reikalo atvykti Paryžiumi į savo didžiąją parodą.

Bet nors savyje užsidaręs ir nusivylęs, jis ir toliau tebebuvo toks pat jautrus, "intensyvus", vienuoliškai prie naujų darbų susitelkęs žmogus su savo dorybėmis ir silpnybėmis. Pavyzdžiui, senatvėje jis vis svajojo, ar nešuteiks jam Prancūzijos vyriausybė garbės legijono žymenį. Ir draugai jį užtarė, bet valdžia liko nepermaldaujama ir jokio ordino jam nedavė. O juk Cézanne buvo revoliucininkas tik mene, šiaip kitomis gyvenimo pažiūromis jis buvo labai konservatyvus, nesiekė pakeisti socialinės santvarkos, nieko nenorėjo nuversti, nesikėlė puikybės, giliai gerbė autoritetus. Kai kartą susitikus, garsusis skulptorius Auguste Rodin su juo maloniai pasisveikino, Cézanne buvo pri-

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS

Adomas Galdikas: Miške (aliejus)

Adomas Galdikas išstatė dvidešimt drobių Feigl meno galerijoje New Yorke, kurioje jis kasmet suruošia savo darbų parodą. Tie, kurie Galdiką pažino iš jo darbų Lietuvoje ar tremtyje, dabar, po eilės metų, senojo Galdiko neatpažins: jo darbai lietuviškai akiai ir širdžiai nebus artimesni už kitataučių dailininkų abstraktus. Jie net ir pavadinimų neturi, ir kaip juos bepavadinant -- nepagadintum: suvokti jų turinį eiliniam žiūrovui neįmanoma. Jam Galdiko naujieji darbai yra tik gražus ryškių spalvų žaidimas, kurį jis atlieka meniškai grupuodamas spalvų gamas teptuku, gramduku, liedamas ar lašindamas emalį. Mums lietuviams dabartinė Galdiko kūryba yra tiek miela, kiek ji įgyja pasisekimo amerikiečių tarpe. O su ja Galdikas išėjo į pirmąją eilę ir laimėjo premiją. (Aiškumo dėlei noriu pastebėti, kad aukščiau spausdinamas Galdiko paveikslas yra ankstesnio, "suprantamesnio" laikotarpio).

V. Mykoliaičio-Patino romanas "Altorių šešėly" iki šiol susilaukė keturių lietuviškų leidimų: Lietuvoje išleistas dvi laidos ir po vieną Vokietijoje ir JAV. 1958 metais šis romanas buvo išleistas rusų kalba, pereinamais metais -- lenku, o štai dabar Čekoslovakijos valstybinė knygų leidykla Svet Sovietu išleido ir čekų kalba. Romaną į čekų kalbą vertė M. Konbele. Berods, tai bus vienintelis lietuvių rašytojo veikalas, išleistas net keturiomis kalbomis. Būdinga, kad bolševikams pataikaujančių autorių kūryba, kuria mėgstama didžiuliais, lyg tai būtų dideli meno šedevrai, net ir komunistiniuose kraštuose neranda to priitarimo, kokį turi "buržuaziniams" laikais sukurti lietuvių rašytojų veikalai.

Pranas Lapė, kuris savo knygų iliustracijomis didžiosiose amerikiečių leidyklose (Random House ir kt.) susilaukė gražaus įvertinimo ir tuo pačiu nuolat gauna naujų užsakymų, kelias vasaras praleido tarp miškų Maine pajūryje ir įamžino šio gražaus krašto gamtą drobėse. Po paskutinių atostogų Maine, dailininkas buvo atsidėjęs šių drobių užbaigimui, ruošdamasis savo individualiai parodai, kuri balandžio 3-d. bus atidaryta lietuviškoje Almus Art Gallery, Great Neck, N. Y. Šis, arti New Yorko esantis miestas, priskaito nemažai meną mėgstantčių pasiturinčių amerikiečių, kurie dažnai lanko šią lietuvišką meno galeriją, tad šia prasme linkėtina dailininkui Lapėi gražaus pasisekimo. Paroda tęsis iki balandžio 24 d.

Stepas Zobarskas, su pasisekimu išleidęs lietuviškų pasakų ir lietuvių autorių prozos rinktines anglų kalba, turi sumanęs mažesnės apimties lietuviškų pasakų knygą amerikiečių jaunimui. Tai būtų tų pačių pasakų atranka, savo turiniu labiau tinkanti jaunam skaitytojui. Šį leidinį jo sumanytojas turėtų pasistengti daugiau ir patraukliau iliustruoti, nes gausi ir spalvinga iliustracija knygai priduos ir didesnį pasisekimą.

Vlado Vijeikio redaguotas "Dailės" leidinys grupinės lietuvių dailininkų parodos Chicagoje proga daro malonų įspūdį. Šis leidinys skirtas dailininkų ir visuomenės meninių ryšių stiprinimui. Kaip jo leidėjai sako, "lietuviškos dailės ugdymas yra ne vien tik dailininkų, bet visos visuomenės reikalas". Gaila tik, kad visa eilė stipriųjų dailininkų šioje parodoje nedalyvavo; priešingu atveju ne tik pačia paroda, bet ir "Dailės" leidiniu stipriau būtų galima pasidžiaugti.

Aleksas Kutkus su atsiminimų knyga "Dainininko dalia" įsirikiuoja į memuarininkų eiles šalia generolų, pulkininkų, politikų ir kunigų. Šviesi ir simpatiška knyga, kaip ir pats jos autorius, skaitoma įdomiai, lyg koks romanas. Paskutinių metų patirtis parodė, kad leidėjai tik atsiminimų knygas dar gali leisti be rizikos: tai beveik vienintelė skaitomoji medžiaga lietuvių kalba, kuria prisisieję lietuvininkai dar įdomaujasi. Alekso Kutkaus atsiminimai, kaip teisingai pastebi Stasys Santvaras, užbaigdamas šią knygą, "vertintini, kaip atskira ir vertinga plyta mūsų kultūros rūmų sienoje". Daugiau tokių plytų!

Vytautas Valius Lietuvoje medžio raizininiais iliustravo Antano Baranausko poemos "Anykščių šilelis" naują laidą. Šiapus Atlanto dail. Pranas Lapė jau prieš penkerius metus baigė dvispalvės iliustracijas "Anykščių šileliui" ir vėliau, jas papildęs, perdavė Draugo leidyklai, tačiau pilnai paruoštas šis meninis veikalas užkrito leidyklos ar spaustuvės stalčiuose ir jau kelinti metai tebe laukia išleidžiamas. Šių eilučių autorius turėjo progos gėrėtis puikiomis "Anykščių šilelio" iliustracijomis, ir tenka tik apgailestauti, kad leidykla dėsia su jo išleidimu.

"Les Baigneuses" (besimaudančios moterys) bus "mano" paveikslas, sakė Cézanne, prie kurio jis dirbo iki pat savo mirties.

nuoširdus moderninių dailininkų draugas, kuriam už dažus ir kitas priemones atsilysindami dailininkai dovanodavo daug savo kūrinių. Jis mirdamas juos testamentu užrašė valstybei. Kas daryti? Nejaugi valstybė turės dabar priimti į savo muzėjus tas visas beprotybes, šlamštus, vėmalus, kaip to meto oficialieji kritikai vadindavo, Cézanne, Renoir, Manet, Monet, Pissarro ar Degas kūrinius? Valstybė kaip kurįs paveikslus sutiko palmti apsaugon, bet kilus baisiausiame triukšmui, visus likusius atmetė ir nutarė išparduoti iš varžytynių.

Penkis iš šešių Cézanne paveikslų varžytinėse už pusdykį nupirko keistas apskuręs žmogelis--Ambroise Vollard. Tai buvo savo karjerą pradedantis paveikslų pirklys, kuris išskirtinai mėgo moderninį meną. Tai buvo toliau pramatantis biznierių, puikiausiai investavęs

tis, tik Dievu ir savo meninio kelio teisingumu.

Pirklys ta proga patyrė, kad Aix miestelyje ir apylinkėse esą nemaža Cézanne paveikslų, kuriuos jis savo pažįstamiems buvo dovanojęs iš draugiškumo ar už kokius patarnavimus. Niekas jų paveikslų nevertino ir net savo butuose nekabindavo. Vienas šio toks dailininkas mėgėjas, gavęs Cézanne kūrinių, ant jo atspėdavo savo "kūrinių", esą, būtų gaila nesunaudoti Cézanne paveikslams vartotų gerų drobių... Vollard aplankė vieną šeimą, kur jis surado ištisą Cézanne kūrinių kolekciją, išmėtytą rūsiuose ir ant aukšto tarp senų batų, sulūžusių baldų ir kitų atmatų. Savininkams pasiūlė 1000 frankų (tada gan didelę sumą) ir čia pat paklojo jiems pinigą viename banknote. Žmonellai su džiaugsmu sutiko viską parduoti, tik prašė valandėlę luktėrėti. Mat, tuo laiku vienas skubiai nubėgo į banką

Bresdami...

(Atkelta iš 5 psl.)

veikti. Daug pastangų reikėjo padėti, kol tokį leidimą pavyko gauti.

Tolimesnis ALVUDO tikslas yra, kaip galima greičiau įsteigti nuosavus vaikų namelius--darželį, į kurį bus priimami vaikučiai, ir specialistų mokytojų, auklėjamų ir mokomi pagal naujausius ir gerai žinomus progresyvinės pedagogikos metodus.

Draugijos tikslus ir veiklą Chicago lietuvių visuomenė vis labiau įvertina, nes Lietuvių Jaunimo Centro didžioji salė kiekvieno susirinkimo metu vis daugiau ir daugiau prisipildo besidominčiais.

Aš tikiu, kad mano šis rašinėlis davė apčiuopiamą vaizdą, ką ALVUDas veikia, ko siekia ir koki aktualūs jo užsiėmimai. Draugijos šūkį, cituotą šio rašinėlio antraštėje, pateisina jos darbai.

ALVUDO susirinkimai, kaip jau minėjau, įvyksta Lietuvių Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave, kiekvieno mėnesio pirmąjį penktadienį, 7:30 val. vakare. Apie įvykstančius susirinkimus, be to, kiekvieną kartą yra skelbiama spaudoje, todėl patartina ALVUDO pranešimus sekti, nes kartais dėl tam tikrų priežasčių gali būti pakeisti susirinkimo diena.

Tikiu, kad po šios informacijos daugelis čikagiečių Dirvos skaitytojų ne tik patys atsilankys į ALVUDO susirinkimus, bet atsives ir savo draugus, šėkmės ALVUDui.

V.Š.

Lietuvos dievdirbių kūrinys, užsilikęs iš XVIII amž., Dovidas kanklininkas.

tai stebėdamas besimaudančius kareivius, o moterų figūras piešia iš fotografijų. Pėsčias ar su vežiku kone kasdien keliauja į Aix apylinkes toliau tapyti savo

mėgiamiausių gamtovaizdžių. Nuolat su negestančia aistra dirba prie naujų arba taiso, gerina, išbaigia savo senesnius kūrinius.

(Nukelta į 6 psl.)

Brazilijos lietuviai menininkai, išpildę vieno koncerto programą. Kairėje stovi Gintaro redaktorius ir Dirvos bendradarbis St. Vancevičius, dešinėje Brazilijos Lietuvių Kultūros D-jos pirm. A. Žibas.

IŠ 60 TIK 10 NORI LIKTI LIETUVIAIS...

Lietuvių kalbos išlaikymas, ypač jaunose šeimose, yra labai opus klausimas. Nemažiau opus

H. MOŠINSKIENĖ

Mūsų bendradarbė

Brazilijoje

Jis yra ir Brazilijoje gyvenantiems lietuviams. Ir vargu ar jis kada nors išsispręs teigiamai.

Štai prasidėjo nauji mokslo metai. Brazilijoje mokslo metai pradžios mokyklose pradami vasario 15 d., gimnazijose kovo 1 d. ir baigiami gruodžio 15 d., su vieno mėnesio pertrauka "žiemos" atostogų liepos mėn.

Dar prieš mokslo pradžią, lietuviškos mokyklos vadovas kun. Juozas Šeškevičius (dabartiniu laiku viešis J.A. V-ėse), sukvietė mokytojus pasitarimui ir klasių pasiskirstymui. Čia paminėsiu, kad Sao Paulo mieste, šiuose rajonuose veikia lietuviškos mokyklos: Vila Anastasio, ved. mokytojas St. Kubiliūnas; Bom Retiro, ved. p. St. Remenčius; Moinho Velho (Senajame Malūne), ved. muz. J. Kaseliūnas, Vila Zelinoje, kur yra lietuviška parapija, ved. kun. J. Šeškevičius ir St. André priemiestyje Parque das Nacoes (Tautų Parke), ved. mokytojas St. Jurevičius. Aš nušviesiu lietuviškos mokyklos padėtį stipriausiam lietuviškumo centre V. Zelinoje, kur man tenka jau 6 metus mokytojauti.

Vėl prasivėrė mokyklos durys ir gražusis jaunimas, sveikas ir skaitlingas, užėmė mokyklos suolus. Pamokoms pasibaigus mokyklose jau laukia lietuvių kalbos mokytojos, Seserys Pranciškietės už skvernų gauda lietuviukus ir juos pristato mokyto-

joms. Mokinių nemažas būrelis. Ir kiekviena mokytoja vedasi savo grupelę į klasę.

Tas pats vyksta ir gimnazijoje. Man įteikiamas sąrašas mokinių lietuviškomis pavardėmis. Jų yra apie 60. Gražūs skaičiai! Tuo tarpu į klasę seserys man "atvaro" apie 30 mokinių. Iš jų apie 10 čia pat pasisako, kad jie nelankysią lietuvių kalbos pamokų, nes vieni kalbos nesu-prantą (namuose nekalba lietuviškai), kiti esą neleidžia tėvai.

Jų šviesiuose, tikrai lietuviškuose veiduose, žūli šypsena, tikrai nesiderinanti su melynėmis akimis, gelsvomis garbanomis. Iš karto pajuntū, kad jie man keistai svetimi.

Susirašiusi likutį, žadančių lankyti pamokas, stengiuosi visomis savo gražbiystės priemonėmis juos įtikinti, kad lietuvių kalba yra viena seniausių ir gražiausių kalbų, kurios mokėjimu reikia didžiuotis, kad jie turės daug malonumo galėdami patys parašyti laišką savo artimiesiems Lietuvoje, kad, pagaliau, daugelio kalbų mokėjimas žmogų praturtina...

Tačiau įžūli šypsena neišnyksta. Ji suakmenėja kietu užsispyrimu ir savo tarpe ima snabždėti portugaliskai. Jaučiu, kad visi mano žodžiai tušiomis atsimuša į Kristaus Kančios paveiksais papuoštas klasės sienas, ir kad čia prasideda lietuviško žodžio Golgotos kelias. Bet tuo pačiu ir manyje suakmenėja užsispyrimas: kad ir vieną vienintelį mokinių turėsiu, bet jį lietuvių kalbos išmokyti.

I antrą pamoką susirenka 10 mokinių. O toliau jų skaičius svyruoja tarpe 10 ir 31.

Taip pradamas mokslas lietuvių seserų Pranciškietė gimnazijoje, kur jaunimas yra 12-17 metų amžiaus. Šis jaunimas Brazilijoje jau yra apsisprendęs, jis diktuoja tėvams. Taigi iš 60 jų telieka 10 norinčių likti lietuvišiais!

Pradžios mokyklose mokinių skaičius kiek skaitlingesnis, nes ten dar veikia tėvų ir vyresniųjų autoritetas. Pagaliau, smalsumas mokėti lietuvišką eilėraščių, šokių ar dainą, pasirodyti scenoje, traukia. Vyresniųjų tuo nebesuvalios.

Maždaug tokia yra lietuviškos mokyklos padėtis V. Zelinos parapijoje, lietuviškiausioj visoj kolonijoje. Galima įsivaizduoti, kas vyksta kituose S. Paulo priemiesčiuose. Tušiomis nueina visa propaganda iš bažnyčios sakyslos per radiją ir spaudą. Mažųjų lietuviukų sąmonę laiko vijoklio čiaupiais suspaudusi braziliskoji "samba".

V. Zelinos lietuviškoje pradžios mokykloje mokytoja: mok. Antanina Gudavičienė (5 metus), mok. Jadvyga Volikienė (6 metus), Marija Kindurienė (4 metus) ir Seselė M. Kristina (viena iš lietuviškos mokyklos pionierių); gimnazijoje--mok. Halina Mošinskiėnė (6 metus), tikybės pamokas veda kun. J. Giedrys. Veikia prelatų P. Ragažinsko suorganizuotas jaunučių choras, kuriam vadovauja pianistė Irena Adamavičiūtė (praeitais metais baigusi S. Paulo konservatoriją).

Kaip ir anksčiau visi mokytojai dirba be jokio atlyginimo. Pamokos vyksta tris kartus savaitėje.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS IR PREZIDIUMO POSĖDYS. JE įvykusiame kovo 16 d. buvo svarstomi Bendruomenės veiklos išvystymo projektai, kuriems vadovauti sudarytos trys komisijos: ekonominė-pirm. St. Vancevičius, kultūrinė-pirm. inž. Z. Bačelis ir politiniai propagandinė-pirm. prel. P. Ragažinskas.

Nutarta veikimą sustiprinti atgaivinant S. Paulo priemiesčiuose apylinkes, rengiant pobūvius, paskaitas ir pravedant propagandą per radiją ir spaudą.

"DR. VINCAS KUDIRKA" vaidinimas, statytas vasario 21 d. V. Zelinos lietuviškos parapijos naudai, davė pelno apie 25.000,00 krucerių. Šį vaidinimą (A. Gustaičio parafrazėje) režisavo kun. J. Šeškevičius. Vaidino lietuviškos kolonijos senesnioji ir jaunoji karta. Teatrų akimis, šis vaidinimas buvo menkoka. Tačiau nusileidus į mūsų kolonijos lygį, tenka pripažinti, kad buvo atliktas didelis darbas, buvo parodyti geriausi norai, ir kolonija tai įvertino. Ypatingai įvertino ir tai, kad ten, kur turėjo būti tragiškiausios scenos, vyko kova tarp tamsos ir šviesos gaivalo, publika kvatojosi "iki ašarų". Reikia pabrėžti, kad Brazilijos lietuviai mieliau juokiasi, negu verkia.

ST. ANDRĖ MIESTE GYVENANTIEJI LIETUVIAI, gyveną "Parque das Nacoes" rajone, yra susirūpinę žemės sklypo įsigijimu, kur jie galėtų pastatyti lietuviškus namus. Savo laiku ten buvo lietuviškieji namai, Lietuvos vyriausybės pinigais pastatyti, tačiau laikui bėgant jie buvo "likviduoti". Paprasčiau sakant parduoti nesugebant jų globėjams išlaikyti, kaip lygiai atsitiko su "Bandeirantes" mokykla S. Paulo mieste.

Lietuviai dar tebeturi savo namus S. Paulyje: Moocos rajone, Vila Beloje ir Vila Anastasio. Visi šie namai yra Lietuvių Sąjungos Brazilijoje žinioje.

LIETUVIŲ BRAZILIJŲ KULTŪRINĖ DRAUGIJA leidžia savo žurnalą "Gintarą" redaguojamą p. St. Vancevičiaus. Ši draugija oficialiai turi teises leisti ne tik žurnalą, bet ir knygas. Jos pirmininkas yra Alfonsas Žibas.

J.A. VALSTYBIŲ PREZIDENTAS D. EISENHOWER S. PAULO MIESTĄ APLANKĖ vasario 25 d. Jis buvo sutiktas nepaprastu entuziazmu, nežūrint tropiškų liūčių, kurios per dvi savaites buvo užtvindžiosios visą S. Paulo estadą. Prezidento sutikime dalyvavo konsuliarinis korpusas, kuriame Lietuvą atstovavo

konsulas Al. Polišaitis. Gaila, proga buvo praleista, nebuvo įteiktas joks raštas Brazilijoje gyvenančių lietuvių vardu, nes aplinkraštis pasiekė organizacijas "pavėluotai", tuo tarpu, kai apie garbingojo svečio atvykimą Brazilijos spauda jau rašė nuo pat sausio mėn. pradžios.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KOLONIJŲ PAMINĖJO VASARIO 16-ĄJĄ Minėjimą surengė Brazilijos Lietuvių Bendruomenė, globojant konsului Al. Polišaičiui. Minėjimas įvyko S. Paulo mieste teatre. Prakaibos portugaliskai pasakė Bendruomenės Tarybos pirmininkas, ekonomistas Henrikas Valavičius ir atstovas Franco Montuora. Lietuviškai

susirinkusius sveikino konsulas Al. Polišaitis. Meninę programos dalį atliko Lietuvių Katalikų Bendruomenės choras, vad. F. Girdausko, solistai V. Laurinaitis ir St. Orentas. Tautinius šokių šoko ir gyvąjį pavėkslą pavaizdavo moksleiviai ateitininkai. Pavergtųjų Tautų vėliavos iškilmingai pagerbė Lietuvos trispalvę. Publika buvo mažiau kaip kitais minėjimo atvejais, tačiau jos tarpe matėsi nemažai svetimšalių, kurie domisi Lietuvos byla.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Bronys Raila

(Atkelta iš 5 psl.)

--Dailininkas, kaip žinot,--sako jis savo svečiams,--turi atlikti kūrinių, kaip migdolų medis atskleidžia savo žiedus, kaip kriauklė pasigamina sau seilių... Aš nenoriu dūlėti, kaip seniai, kramtydami savo praeities atbukusias aistras. Aš sau prisiėkiau--mirti priešdamas...

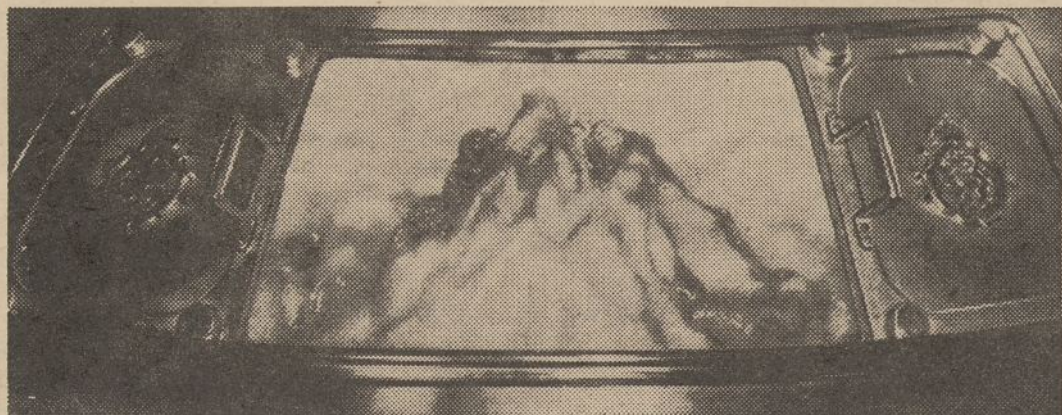
Ir jo troškimas išsipildė, 1906 m. spalio 15 d. jis dirbo laukuose prie savo paskutinio kūrinių "Cabanon de Jourdan". Kilo audra. Jis vis tebepiešė, nekreipdamas dėmesio, kol pajuto krečiant šaltį, mėgino grįžti, bet sugriuvo ir nualpo pakeleje. Į namus jį pargabeno atsitiktinai pravažiuojantis skalbinių išvežiotojas.

Po savaitės liga tiek pablogėjo, kad dailininko šeimininkė telegrafavo į Paryžių žmonai ir sūnui. Bet Hortenzija Fiquet, ta kadaise kaimietė tarnaitė, dabar buvo išponėjusi ir sumiesčionėjusi ponis Cézanne. Ji nutarė kuriam laikui nuslėpti telegramą nuo sūnaus: siuvėja dar nebuvo baigusi primatuoti jos užsakytų paskutinių suknelių...

Ir 1906 m. spalio 22 d. Paul Cézanne, tapybos genijus, didysis moderninio meno pradininkas mirė vienišas,--taip, kaip jis kūrė ir gyveno per visą savo amžių.

Sekančioje kronikoje: --Ar jums negaila kritikų?

KADANGI STROH'S YRA UGNIM VERDAMAS, TAI JOKS KITAS AMERIKOJE ALUS NETURI STROH'S SKONIO

Virimas, kurį jūs matote viršų vykstant virimo katile, yra gaunamas iš atviros ugnies, katilo apačioje. Šis didelis karštis duoda geriausią skonį iš geriausių mišinių... padaro Stroh's lengvesnį ir švelnesnį. Naudokitės gaivinančiu skurtumu Amerikos vieninteliu ugnim-verdamu alumi šiandien!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Jums patiks

Stroh's

jis šviesesnis!

DABAR VIETINĖMIS KAINOMIS

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

LIETUVISKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę
.....
Nurodykit adresą: Name
.....
No. Street City State

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA
Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MArket 2-4867

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

Praeities veidrodin pasižiūrėjus...

Tai buvo taip neseniai, bet visi jau pamiršo tuos laikus...Lietuviai batsiuviai Kempteno stovykloje taiso batus. Kuris jų šiandien yra Amerikoje? Ar tarp jų yra Dirvos skaitytojų? Daugėlos nuotrauka

Don Camillo...

(Atkelta iš 3 psl.)

1965 metais. Po to sekė įprastiniai tostai už taiką, už atoslėgį, už neklystamą galutinę komunizmo pergalę ir taip toliau. Po to atsistojo Don Camillo.

--Draugai, --prabilo jis, --priklausymas partijai kiekvieną komunistą ipareigoja griežtai sekti komunistinius principus, o taip pat kritikai ir savikritikai...

Jis kalbėjo lėtai, pabrėždamas atskirus žodžius ir išdėdžiai žvelgdamas draugui Oregovui į akis. Draugė Petrovna vertė viską žodis žodinė, ką Camillo pasakė.

--Partinės sąžinės šviesoje turi komunistas apsvarstyti kiekvieną savo veiksmą ir visada save klausti, ar negalėtų pasiekti geriau. Joks komunistas neturi bijotis kalbėti tiesos; laisvai ir atvirai jis turi kalbėti, nors prireiktų ir nemalonių dalykų paliesti. Draugai, mano atmintis nėra tiksliai pažodžiui išlaikiusi to Lenino įspėjimo, ano įspėjimo, kuris...

Camillo vaizdavo, tartum sunkiomis vidinėmis pastangomis bandytų atsimiti citatos žodžius; Peppone suvokė, kad šioje vietoj turi šokti jam pagalbon:

--Nesistenk, drauge, Leninas rašė: "Kraštutinumai nėra geri jokiais atvejais, ir jeigu man tektų pasirinkti, aš mieliau imčiau vienareikšmius teigimus, nors jie būtų ir siauri bei nepakenčiami, negu ligistus, miglotus gudravimus."

Draugas Jenka Oregovas, kurį draugė Petrovna uoliai laikė įvykių eigoje, nukreipė savo veidą į Peppone ir stebėjo jį su gyvytariais šypsena.

--Ačiū, drauge, --tesė Don Camillo, vėl nukreipdamas savo žvilgsnį į komisaro akis. --Po to įvado jaučiuosi turįs teisę kalbėti visiškai aiškiai. Po vakarykščio nemalonaus incidento su draugu Donella jaučiu, kad yra reikalinga priminti penktąjį mūsų partijos statuto straipsnį, kuris skamba: "Kiekvienas registruotas komunistų partijos narys disciplinarinio nusikaltimo atveju turi teisę, kad jo išklausytų reguliaraus partijos organas ir atitinkamu atveju kreiptis į savo organizacijos narių susirinkimą bei aukštesnes partijos instancijas."

Dabar aš klausiu jus, draugai, jei vienas iš mūsų mažos keleivių grupės padarytų disciplinarinį nusikaltimą --kurio reguliaraus partijos organo jis turi būti teisiamas. Draugas senatorių yra mūsų tarpe partijos vieštininkas, ir nusikaltusį apskųstų atitinkamai federacijai, sekcijai ir celei. Tačiau, kadangi visi sovietinėje žemėje padaryti nusikaltimai yra glaudžiai susiję su sovietiniu gyvenimu ir mūsų viešėjimo kraštutiniškai specifinėmis situacijomis, tad klausiu aš jus, draugai, ar tas tolimas organas sugebėtų tokį nusikaltimą drausmei objektyviai ir su atitinkamu faktų pažinimu apspręsti. Aš teigiu, kad taip nebūtų.

--Nusikaltęs draugas, kuris čia, Sovietų Sąjungoje, nusikalto

partijai, turi būti čia pat ir tuoj pat nubaustas. Tačiau, kadangi mes nesudarome reguliaraus partinės organizacijos vieneto, siūlau, kad, pagal dešimtąjį mūsų statuto straipsnį ir dvasią, mes turime teisę ir pareigą įsteigti partijos celę.

Draugė Petrovna visa tai plauko tikslumu išvertė draugui Oregovui, kuris nieko nepasakė, bet ir toliau labai atidžiai, nors ir be jokios veido išraiškos, sekė kalbantį.

--Draugai, --tesė Don Camillo, --Jūs žiūrite nustebę ir klausiate save: kokio pobūdžio mūsiškė cele turi būti? Įmonės celė ji negali būti, nes mes čia nedirbame jokiame fabrike. Teritorinė celė taip pat ne, nes mes čia neturime pastovios gyvenamos vietos. Žinoma, draugai, reikia pripažinti: į Sovietų Sąjungą mes atvykome nelinksminčiai, bet mokytis, kad vėliau galėtume kitus mokytį, ir tai yra taip pat darbas, ir tokiu būdu mes galėtume steigti darbo ir studijų celę. Galima ir iš kitos pusės prikišti: jei mes ir neapsigynę Sovietų Sąjungoje, tai ji vis dėlto yra mūsų tėvynė, kurioje mes gyvename dvasiškai: taigi ir teritorinės celės steigimas taip pat visiškai būtų pagrįstas. Bet, draugai! Leiskite man kalbėti su didžiausiu nuširdumu...

Don Camillo buvo teisiog begėdiškai pastebimai susijaudinęs, ir visi jo klausė su didžiausiu atidumu.

--Draugai! Mes esame mažytis taškelis, kuris tam tikrą akimirką atspalaidavo nuo mūsų persenusios planetos, kad nukristų į naują, nuostabią jauną kraštą. Mes esame maža įgula didelio orlaivio, kuris paliko supuvusį kapitalistinį pasaulį ir pažeme skrenda virš stebuklingo socialistinio pasaulio kraštų, kad pažintų jo žvąri ir nepakartojamą tikrovę. Ta įgula susideda ne iš izoliuotų individų, bet iš vyrų, kuriuos sužavėjo ir sujungė viena idėja, vienas tikėjimas, vienas pasiryžimas -- komunistinio pasaulio statybos idėja! Ir štai, draugai, aš noriu prieiti: fabriko arba darbo celė? Ne. Gyvenvietės arba teritorinė celė? Taip pat ne. Tik tarpplanetinė celė! Mes, draugai, esame tarpplanetinė celė, nes supuvęs kapitalistinis pasaulis, iš kurio mes atvykstame, yra taip toli nuo sveikojo ir puikiojo socializmo pasaulio, kaip žemė nuo mėnulio! Ir šia prasme aš siūlau iš mūsų mažojo būrelio sukurti tarpplanetinę celę ir jai duoti vardą to vyro, kuris sujungė didžiosios sovietų tautos troškimus pasiekti taiką, pažangą, kultūrą ir gerovę -- Nikita Chruščiovas!

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Šį savaitgalį Clevelande viešės Toronto LSK Vyties sporto klubo mergaičių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso komandos. Čia žais draugiškas rungtynes su žaibu. Rungtynės įvyks St. Clair Recreation Center — 6250 St. Clair Ave.

Smulkiau pranešim kitame Dirvos numeryje.

• Praeitą sekmadienį įvykęs ALB I Apylinkės susirinkimas nepasizymėjo darbingumu ir baigėsi be rezultato, neatsiradus kandi-

Automobilistams įdomu...

KOL nebuvo pritaikyti automobilio langų valytojai, tai automobilistams buvo patariama langus ištepti alyvos ar glicerino mišiniu, kad tuo apsaugotų nuo lietaus, sniego ir ledo.

1925 METAIS automobilio gyvenimas buvo apie 25,750 mylių arba 6,5 metai. Šiandien skaičiuojama, kad automobilio gyvenimas siekia iki 110,000 mylių arba virš 12 metų. Gumos įmonės, kurios daro padangų bandymus Texas, naudoja automobilius, kol pasiekia iki 400,000--500,000 mylių per metus ar daugiau.

Ką automobiliuose šiandien skaito ekstra, už metų ar kitų bus reguliarios dalys. Gal kam sunku patikėti, kad lempos, stabdžiai visuose keturiuose ratuose, stabdžių šviesos, anksčiau taip pat buvo ekstra dalys.

Iyedus elektrinį automobilio starterį moterų vairuotojų skaičius pradėjo augti, nes su rankena užvedami automobiliai atbaidydavo moteris.

AUTOMOBILIS, važiuojant 60 mylių per valandą greičiu, per sekundę padaro apie 88 pėdas. Normaliai trunka apie 3/4 sekundės kol vairuotojas suvokia padėtį.

APSKAIČIUOJAMA, kad apie 60% perkamų automobilių yra imami išsimokėjimui. Apie 25% pirkėjų patys pasirūpina paskolos gavimu, o likusiems parūpina pardavėjai. Perkantieji už grynus pinigus tik 13% įkeičia senus automobilius, kai kiti 27% pasilaiko arba patys parduoda.

1960 METŲ Cadillac turi specialią duobę po gazo pedalų, kurio tikslas palengvinti vairavimą moterims, dėvinčioms batus su aukštais kulnėmis.

APSKAIČIUOJAMA, jog JAV privačios lengvosios mašinos padaro per metus apie 500 milijardų mylių, arba 2,700 kartų į saulę ir atgal.

Draugas komisaras iš susijaudinimo net pabalo. Iš visų pusių audringai plojant, jis atsistojo ir spaudė Don Camillo ranką mažiausiai dešimtį minučių.

Paskui per Petrovną pasitarė su Peppone, ir tasai pareiškė: --Italijos komunistų partijos vardu ir visiškai pritiriamas sovietinės komunistų partijos atstovo, leidžiu steigti celę "Nikita Chruščiovas"!

(Bus daugiau)

duojančių į naują valdybą. Ligšiolinis apylinkės pirm. J. Virbalis nepateisinamai jautriai reagavo į padarytas dėl jo apyskaitinio pranešimo pastabas, vietomis netaktiškai išsišokdamas prieš kitus valdybos narius, kontrolės komisiją, o taip pat "kai kurią spaudą", kuri kliudanti jo veiklą, iškarpydama iš fotografijų jo veidą ir t.t. Susirinkusių atsiskaitinėjimą kandiduoti į valdybą taip pat lėmė ir kai kurie dabartinės valdybos užplanuoti arba jau pradėti darbai, kurių pasisekimas labai kvestijonuotinas, pvz. užsimojimas leisti lokalinį biuletenį arba kontraversiško Dainavos spektaklio užkviestas, niekam nenorint imtis atsakomybės už galimus nuostolius.

Po ilgokai trukusių tuščių ginčų buvo prieita išvados, kad dabartinė valdyba turinti iki galo pravesti užplanotą Dainavos spektaklį ir tada, suradus užtenkamai kandidatų, sušaukti naują susirinkimą.

• Dail. J. Račila, siūsdamas metinę prenumeratą, atsiumė ir \$5.00 auką.

• Išnuomojami du mieg. kambariai moteriai ar vyrui. Kreiptis: Mary Adiklis, 1077 E 169 St., IV 1-8229.

RETA PROGA

2 namai ant vieno sklypo Euclid Beach Grovewood rajonas

2-ųjų šeimų namas po 5 kambarius kiekvienam bute. Ir gražus 5 kambarių namas kieme. Gazo šildymas. 2-ųjų automobilių garažas. Geras stovis. Arti mokyklų ir susisiekimo.

ŠIRVAITIS

WM. T. BYRNE REAL ESTATE
1535 Hayden Ave.
KE 1-4080-namai
MU 1-6100-įstaiga

Koncertas Bostone...

(Atkelta iš 3 psl.)

ir vaizdų pasaulio. Geri instrumentalistai buvo rimtai Kačinsko Septetą surepavę ir neblogai jį pagręjo. Pats autorius atliko fortepioninę kūrinių dalį. Savo naujoviškumu ta koncerto dalis buvo tikrai įdomi.

Nepaprastai įspūdingi buvo komp. Nicholas Van Slyck'o Dialogai — Sonata dviem fortepionam, kurią su įsigyvenimu atliko Trudi Salomon ir pats autorius N. Van Slyck. Jis pasirodė esąs neeilinis pianistas, puikiai pažįstas instrumentą, kuriam rašo muziką, todėl ir jo kūrinys dvelkė meistriskumu. Nesunku buvo pastebėti, kad kalbasi du fortepionai, kad iš tikro tai yra dialogai. Veikalo mintis originali, harmonija nuosaičiai moderni, melodijų pyrimas dviem instrumentais įmantrus, iš viso, tai stambus ir vertingas koncertinis veikalas. P-lė T. Salomon ir šiame N. Van Slyck'o kūriny pasizymėjo kaip pajėgi ir subrendusi pianistė.

Koncertą baigė šv. Petro parapijos choras, vad. komp. Jer. Kačinsko, sklandžiai ir gražiai padainuodamas J. Gruodžio Tėve mūsų ir Žiemą, J. Arcadelt'o Ave Maria, K. V. Banačio Šermukšnėlę ir V. Klovos pasveikinimo dainą iš op. Pilėnai. Lyginant šį pastarąjį kūrinių su emigracijoje esančių mūsų kompozitorių dainomis, jis atrodo lengvas ir paprastas, stokingas galingesnio muzikinio užsimojimo. Komp. Jer. Kačinskas chorui dirigavo su jam įprastu lengvumu ir tikslumu. Choriui sumaniai akompanavo Vyt. Vasyliūnas.

Koncerto paklausyti susirinko apie 3-400 klausytojų. Buvo tikimasi, kad tokia naujiena sutrauks žymiai daugiau smalsuolių, bet mūsų žmonės pataiko neiti ypač tada, kai jiems būtinai reiktų apsilankyti. Bendras lietuvių ir amerikiečių muzikų pasirodymas nėra dažnas. Ne taip baisiai mes esam persotinti ir naujais mūsų kompozitorių darbais, taigi iš tikro reikėjo pečius suremti ir tuos žmones palaikyti, jų naujus kūrinius pasveikinti, bet... dėkui ypač tiems, kurie atėjo į koncerto paklausyti.

Daugiausia triūsą tą koncertą rengiant įdėjo komp. John Bavecichi ir komp. Jer. Kačinskas. Jiems priklausio liet. muzikos mėgėjų padėka ir sveikinimai. Tegu tai nebūna vienintelis ir paskutinis sutelktų jėgų pasirodymas. St. S.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P. M.

V. RICKUS

PAINTING-DECORATING INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAZYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klijuojamų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitoms namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

Plokštelė įrašyta Montrealyje, R.C.A. Victor studijoje.

Vaidinimas trunka virš pusantros valandos — 2 plokštelės (4 pusės). Tinka visiems fonografams, turintiems 33 1/3 greitį. Viso komplekto kaina — \$10.

Užsiskant rašyti — Stp. Kęsgallai, 1577 Rue de Seve, MONTREAL 20, P.Q., CANADA.

KAS IR KUR?

• Vilniečių Sąjungos Bostono skyrius, kurio pirmininku šiuo metu yra inž. Br. Galinis, rodo nemažą veiklumą. Balandžio 3 d. atvyksta į Bostoną žinomas mūsų visuomenės veikėjas ir politikas Vaclovas Sidzikauskas. Vilniečių kviečiamas, jis dalyvaus jų rengiamoj popietėj ir kalbės šia tema: **Viršūnių konferencija ir pavergtosios tautos.** Bostono lietuviai kviečiami gausiai toj paskaitoj dalyvauti. Ji rengiama Amerikos Lietuvių Piliiečių D-jos svetainėje, kaip jau minėta, **balandžio 3 d., 4 val. po pietų.**

• Vakarų Vokietijos sostinėje — Bonoje neseniai medicinos mokslus baigė Kazimieras Ašoklis. Jis ten buvo baigęs gimnaziją. Su artimaisiais išemigravo į Kanadą ir po kelerių metų sugrįžęs užbaigė pradėtą studijas. Tai pavyzdys, kaip daro pasiryžimas, nes ir darbo, ir gyvenimo sąlygos jis turėjo nelengvas.

• JAV LB New Yorko L-ios apylinkės valdyba dabar sudaro: B. Kulus — pirmininkas, K. Kepalas — vicepirmininkas, J. Zarauskas — sekretorius, V. Padvarietis — išdininkas ir K. Budvytis — narys.

• Detroito BALF 76 skyrius balandžio 23 d. rengia vakarą, kurio metu bus suvaidinta 3 v. farsas "Karolio Teta". Vaidinimą rengia Z. Arlauskaitė-Mikšienė. Vakarą įvyks buv. lietuvių salėje.

• BALFo seimas numatytas šių metų rudenį — lapkričio 24-27 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Seimui rengti sudarytas komitetas, kuriam pirmininkauja Val. Šimkus.

• Lietuvos ir kitų kraštų pašto ženklų paroda įvyksta balandžio 2-3 d. Chicagoje, Dariaus ir Girėno salėje — 4416 So. Western Ave.

PHILADELPHIA

JAUNŲJŲ TALENTŲ VAKARAS

BALF 52 skyriaus valdyba šių metų gegužės 1 d. rengia jaunųjų talentų vakarą. Vakarą rengiamas "Four Chefs" svetainėje. Programoje pasirodys visa eilė jaunimo, pradedant darželio lankytojais, kuriems energingai vadovauja Matonytė. Programą baigs aukštąjį mokslo baigusios jaunos solistės: Čikotaitė ir Matijonaitė. Po meninės dalies bus užkandžiai (už tą patį įėjimo mokestį) ir šokiai.

BALFo valdyba labai maloniai prašo gausiai atsilankyti, pasidžiaugti jaunimo sugebėjimais ir tuo prisidėti prie mūsų brolių šelpimo.

PABĖGĖLIŲ METŲ MINĖJIMAS OMAHOJE

Komitetas, sudarytas iš amerikietiško organizacijų, besirūpinančių pabėgėlių problemomis, kovo 20 d., Creighton Universitete suruošė pabėgėlių metų minėjimą. Kalbėjo universiteto rektorius kun. Carl M. Reinert, S. J. ir atstovai tikybinių organizacijų, kurios, vykdančios prieš 10 metų D. P. bilių, rūpinosi pabėgėliams garantijų sudarymu. Tai katalikų NCWC, protestantų ir žydų atstovai.

Visi kalbėjusieji pabrėžė, jog pabėgėliams turi būti surastos antrosios tėvynės. O prie šios akcijos turinčios prisidėti ir J. A. Valstybės, atleidamos imigracijos varstus ir plačiau praverdamos pabėgėliams duris.

Meninė minėjimo programa, kuri dalimis buvo įterpta tarp kalbų, išpildė Omahos lietuvių bendruomenės choras, vadovaujamas muz. Br. Jonušo ir ukrainiečių bei japonų tautinių šokių šokėjų grupės.

Lietuvių choro dirigentas ir choristai, norėdami tinkamai reprezentuoti lietuvių amerikiečių tarpe, nepagalėjo darbo ir paruošė šiam pasirodymui vieną giesmę ir 9 dainas, kurios nuskambėjo pasigėrėtina. Tik gaila, kad amerikietiškos publikos labai jau mažai teatvyko. Didžiąją publikos dalį sudarė gausiai atsilankę lietuviai.

Šio minėjimo proga, greta salės, buvo surengta lietuvių tautodailės meno parodėlė. Parodėlės suorganizavimui vadovavo E. Ribokienė. Jai talkininkavo: V. Ribokaitė ir F. Pavilionytė.

Kaip meškiukai...

Nors Omahos skautai vadinasi briedžiais, vilkiukais ir kitais žvėrelių vardais, bet jie šią žiemą miegojo, kaip meškiukai. Kai grįžo praėjusios vasaros rugpjūtį iš stovyklos, tai iki šiandien nešaukė nei sueigų, nei jokių skautiškų pratybų nedarė. Kadangi ir meškos pavasariui atėjus keliai iš žiemos miego, tai ir, jūs skautai, bent jų pavyzdžiu turėtumėte pradėti judėti.

Skautės (paukštytės, bitės ir kt.) nors ir šalta ši žiema buvo — vis tiek judėjo, skraidė. Jos suruošė praėjusį rudenį pasilinksminimą. Vasario 16-tajai paminėti sušaukė iškilmingą sueigą, dažnokai renkasi skilčių sueigose skautiškam lavinimuisi ir platina Skautų Aidą.

Skautės tikrai atlikty dar vieną gerą darbą, jei išjudintų iš apsnūdimo ir brolius skautus.

J. P.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.

Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

Nek. Prasidėjimo Marijos lietuvių seselė aiškina mūsų bendradarbiui J. Bubeliui apie lietuvišką vaikų darželį.

VAIKŲ DARŽELIS TORONTE

Nek. Pr. Marijos lietuvių seselės kovo 20 d. buvo paskyrusios jų vedamo vaikų darželio lankymo dieną. Šia proga, kad ir ankstoje patalpoje, jos suruošė vaikų darbėlių parodėlę ir rodė filmą iš seselių veikimo ir gyvenimo Amerikoje ir Kanadoje. Atsilankusieji buvo gan šiltai sutikti, o kas daugiau įdomavosi jų veikla bei mūsų mažųjų darbėlių, mielai suteikė žinių ir tokiu būdu buvo įsigautas bendras jų darbuotės ir vaikučių auklėjimo vaizdas; taip pat visi svečiai buvo pavaišinti kava ir skaniais užkandžiais.

Lietuviški vaikų darželiai yra ne kas kita, kaip mūsų mažųjų prirengiamos klasės pradžios mokyklai. Tam verta skirti didelį dėmesį.

Kalbantis su šeštadieninės mokyklos mokytojais apie vaikų darželius jie pripažįsta, ir net džiaugiasi, kad turėdami savo klasėse "darželinus" yra laimingesni. Jie į mokyklą ateina su didesniu багаžėliu tėvynės pažinimo ir kitų pradininių žinių, todėl naujų mokslų dalykų perteikimą lengviau įsisavina.

Nek. Pr. Marijos seselės Toronte numatė šį pavasarį pradėti statyti erdvesnį ir patogesnį vaikų darželį namą. Nori jame išvystyti darbą taip, kad nešty geresnius ir gražesnius vaisius.

J. B.

Korp! Neo Lithuania narių sueiga kovo 20 d. Lietuvių Namuose praėjo nuostaus reikalų aptarimo ženklu. Ryšium su tolimesne veikla iškelta aktualių klausimų, kurie buvo gyvai išdiskutuojami ir sprendžiami.

Darbai didėjant, pasiskaidyta už valdybos sudėties iki 5 asmenų praplėtimą, į kurią papildomai įėjo: D. Skriškaitė ir V. Keciūrius.

Emilija Jurkevičienė, išbuvusi ligoninėje apie 8 savaites, kur buvo padaryta sunki operacija, kovo 25 d. grįžo į namus.

Jaunieji E. Chicago "teatralai", šeštadieninės mokyklos mokiniai, suvaadinę Nepriklausomybės šventei pritaikintą vaidinimą "Lietuvos aušros belaukiant". J. Pečiūlio nuotrauka

Jaunieji dainininkai, smuikininkai ir baleto šokėjai!

Varžyboms reikia įsiregistruoti iki balandžio 23 d.

Jaunųjų dainininkų, smuikininkų ir baleto šokėjų, gyvenančių JAV ir Kanadoje, varžybos įvyksta gegužės mėn. 14 d., Clevelande, Slovenian Auditorium. Kviečiami dalyvauti mergaitės ir vyrai, nevyresni kaip 28 m. amžiaus.

Šių trijų šakų varžybų nugalėtojams paskirta trys pirmosios (po \$200.00) ir trys antrosios (po \$100.00) premijos. Taigi iš viso premijoms paskirta \$900.00.

Varžyboms reikia įsiregistruoti iki balandžio 23 d. pranešant Dirvai, kur mokosi, kiek turi metų, ir atsiųsti fotografiją, tinkančią laikraščiui. Užsiregistravusieji tuoj gaus platesnius varžybų pranešimus.

Mes kviečiame jaunuosius šių šakų menininkus varžybų nepraleisti, dalyvauti ir laimėti. Drauge prašome jų tėvus ar globėjus paraginti, kad varžyboms laiku įsiregistruotų.

Varžybų sprendžiais bus pakviesti tų meno šakų specialistai, o drauge savo nuomonę turės teisę balsuodami pasakyti ir visi varžybų koncerto dalyviai.

SPORTAS

APYGARDINIŲ PIRMENYBIŲ NUGALĖTOJAI

Pereitą savaitgalį, kovo 26-27 d., Chicagoje įvyko Vid. Vakarų Sporto Apygardos prieauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso 1960 m. pirmenybės. Kartu vyko ir vyrų bei moterų stalo teniso pirmenybės.

Šios, rekordinį skaičių (apie 220) dalyvių sutraukę pirmenybės, buvo pravestos Chicago LSK Neries.

Jaunųjų A klasės (16-18 metų) krepšinio nugalėtoju ir Dirvos laikraščio pereinamosios dovanos laimėtoju išėjo pereitų metų meistras — Chicago LSK Neries, baigmėje įveikęs Clevelando LSK žaibą.

Jaunųjų B klasės (14-15 m.) krepšinio meistras vardą iškovojo Detroito LSK Kovas, baigmėje nugalėdamas Clevelando žaibą.

Jaunųjų C kl. (13 ir jaunesnių) krepšinio varžybas ir Vid. Vakarų Sporto Apygardos pereinamąją dovaną laimėjo Clevelando žaibas įveikęs Chicago Neri.

Mergaičių krepšinio rungtynes laimėjo Clevelando žaibas, įveikęs Chicago Arą.

Mergaičių tinklinio nugalėtojų titulą ir SLA Chicago Moterų Kuopos pereinamąją dovaną laimėjo Clevelando žaibas, baigmėje įveikęs Chicago Neri.

Vyrų stalo teniso komandines pirmenybes laimėjo Chicago ASK Lituanica baigmėje įveikęs Chicago Neri.

Vyrų stalo teniso vieneta laimėjo J. Nasvytis (Clevelando žaibas) baigmėje įveikęs Gerulaitį (Detroito Kovas).

Mergaičių A kl. stalo teniso vieneta laimėjo Rūta Gaidžiūnaitė, Clevelando žaibas.

Plačiau apie pirmenybes bus sporto skyriuje.

tyras — šventė. Tam tikslui yra sudarytas komitetas, į kurį įeina: A. Šadeikienė, P. Turūta ir G. Breičmanienė.

Gausiu atsilankymu visi pagerbime velionį ir jo darbus tęsime Lietuvai.

KARYS Nr. 3

Jau išėjo iš spaudos. Jo turinyje įdėta: gen. T. Daukanto — Šaltasis karas, E. Šulaičio — Ginklų instruktorius Kazimieras Semenavičius (XVII šimt., ginklų srities lietuvis mokslininkas), T. Paparčio — Kaip žuvo policijos pareigūnai J. Dagelis ir Pr. Meinorius (1943 m.), J. Vegelio — Mogilionai (prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą atrasti lietuviški kaimai Mogilevos gubernijoje), V. Šventoraičio — Lakvėrės miškų vilkas (apie estų partizanus), J. Skardžio — Sovietų nusiginklavimas ir naujieji ginklai, vokiečių gen. O. Lasch atsiminimų santrauka — Karaliaučiaus žlugimas (1945 m.), St. Butkaus — Kada atsirado mūsų trišpalvė, U. — Kaip Sovietuose yra rašoma istorija. Be to, karinės žinios ir kitokios smulkmenos, ir nuolatiniai priedai, skiriami šauliams.

E. CHICAGO

Išrinkta choro valdyba

East Chicago's Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos choristų susirinkimas įvyko kovo 20 d., 12 val. parapijos patalpoje, Harbor, Indiana.

Įvykusiame choristų susirinkime buvo apsvastyti visi bėgami reikalai, susiję su choro veikla ir naujų choristų kvietimas-verbavimas galimai naujomis jėgomis sustiprinti chorą. Nutarta kreiptis į vietos apy-

linkės gyventojus, o ypatin-gai į jaunimą, kad stotų parapijos choran ir savo įstojimu sustiprintų choro pajėgumą.

Be apsvarstytų bėgamų reikalų buvo išrinkta choro valdyba, kurią sudaro: Valerija Valeikienė, Algis Skudra ir Norkus.

Naujoji choro valdyba, tikslu arčiau susipažinti su choristais ir jų šeimomis, ruošia susipažinimo pobūvi-kavutę. Pakenė

Netekus brangios motinos

MORTOS PALUBINSKIENĖS

jų sūnus VIKTORĄ, VLADĄ, MEČĮ ir jų šeimas skausmo valandoje nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Julius ir Irena Veblaičiai
Jonas ir Ona Zubavičiai

Elizabeth, New Jersey